

№ 43 (252) 22 кастрычніка 2001 г.

Наша Ніва

Заснаваная ў 1906. Адноўленая ў 1991. Выходзіць у панядзелкі

ПЕРШАЯ БЕЛАРУСКАЯ ГАЗЕТА

Мэр украінскай сталіцы Аляксандар Амельчанка ўручает карціну ў відам Кієва прэм'ер-міністру Генадзю Навіцкаму (зълева) у часе яго першага замежнага візиту.

Вуглік

Беларусі не пагражает

На мінульм тыдні ў Менску ладзіўся V міжнародны форум глябальнай вакцыналітэгі, у якім узялі ўдзел мікрабіёлагі ды эпідэміёлагі з 10 краін. Апошня зводкі з франтоў бактэрыялагічнай вайны ды сусветная паніка перад навалай вугліку зрабілі сустречу актуальнай.

У Беларусі існуе систэма прафілактыкі вугліку. Беларускі НДІ эпідэміялогі і мікробіёлагі мае найбуйнейшую ў Эўропе даследчую лябараторыю. Аддзяленыні інстытуту існуюць ва ўсіх абласных гарадах.

У сувязі з небяспекай бактэрыялагічных атак плянунца закупаць больш вакцынаў (дагэтуль Беларусь набывала 10 тысяч анатывугліковых препаратаў штогод).

Тым часам амэрыканскэ ФБР урэшце знайшло паштовую скрыню, з якой тэарысты адпраўлялі заражаныя бацьлай лісты, — яна нібыта знаходзіцца ў адным з паштовых аддзяленняў штату Нью-Джэрзі. Паштальён аддзялення Трэнтан тамака захварэў на вуглік.

На мінульм жа тыдні сібірская язва навалілася на Капітолій, дзе засядоць амэрыканскія кангрэсмены. Парашковы ліст атрымаў лідер сенацкае большыні Том Дэшл.

ВУГЛІК, або СІБІРСКАЯ ЯЗВА, — інфекцыйная хвароба, споры якой не бяруць ні мароз, ні сухмень. Яна можа быць скурнай, лёгачнай, кішечнай і сцілчнай, суправаджаецца атручэннем і трасцай. Чалавек звычайна заражаецца ад жывёл — даглядаючы трупы. Можна заразіцца і праз глебу, бо споры ў ёй жывуць да 100 гадоў. Чалавек пачынае хварэцца праз два-три дні пасля заражэння. Апошні выпадак, калі ў Беларусі захварэў на вуглік чалавек, быў зафіксаваны ў 1982 г. у Смалевіцкім раёне. Быдла не здыкала ад гэтага хваробы ад 1999 г. У краіне 500 месцаў, дзе зафіксаваны споры вугліку: гэта быдлячыя могільнікі ды выганы.

Вуглік можна лёгка адолець пры дапамозе сучасных антыбіётыкаў, галоўнае рана пачаць лячыць.

Асыстэнтка сэнатара знайшла падзорны парапашок у канверце з цыдулкай "Вы только что захварел на вуглік. Зараз Вы памраце". У выніку абследавання, бацьлы вугліку знайшли ў 31 супрацоўніка сэнату.

Амэрыцы не шанцуе. Беларусь застаецца ўбаку ад хваляванняў свету.

А.Прос.

Кузькавіцкі тэарызм

Наставніца Кузькавіцкай СШ (Быхаўшчына) даслала іншай наставніцы капэрту з "белым парапашком" — содай. Спалохана атрымальніца пабегла памылася ў лазнню, а тады ўзыняла ворхал. Супраць "тэарысткі" ўзбудзілі крымінальную справу, ёй пагражает штраф альбо 6 месяцаў арышту.

Аналітычны жарт зафіксавалі ў Камянцы.

Пошта засыцерагаеца

Паштовая служба Беларусі запісціла, што ўся замежная карэспандэнцыя правяграеца эпідэміялягамі, а паштавікі разбіраюць пасылкі і лісты з-за мяжы ў спэцадзеньні — гумовых пальчатках і рэспіратарах.

Б.Т.

Газета "Наша Ніва"

шукае журналіста
на сталую працу.

Веданыне беларускай мовы і кампютару абавязковае.
Веданыне замежных моваў — плюс. Звесткі пра
сябе і матэрыялы на спробу дасылаць на
электронны адрес nn@irex.minsk.by

ЗЬВЕР

IREX-PROMEDIA

выйграў у Куэртэна, Іванішавіча,
Кафельнікава, але прайграў Гаасу

Максім Мірны перамагае хітрасьцю. Старонка 2.

"Украінізацыя" Беларусі

Лукашэнка сфармаваў урад "беларускаму Юшчанку"

З першым афіцыйным візитам новы беларускі прэм'ер выпраўіўся ў Кіеў. У расейскім МСС на гэта паглядзелі не без раздражнення. Крэмль усталіў для краінаў-сатэлітаў негалосава правіла, згодна з якім іхні ўрадоў мусяць пачынаць сваю дзейнасць з рытуальнага наведаньня Гранавітай палаты.

Падчас візиту ў Кіеў беларускі прэм'ер несыціхана абвяшчаў, што ён прыхільнік лібералізму ў эканоміцы. Ніякіх добрых навін для беларускіх цукровых заводаў — ахвяраў украінскіх амежаванняў на ўвоз беларускага цукру — Навіцкі не прывёз. Візит ня даў канкрэтных вынікаў. Гэта была хутчай дэмантрацыя. Навіцкі ня мог паехаць са сваім першым візітам у Варшаву, Бэрлін і Вашынгтон, дык наведаў хоць Кіеў.

Першым прэм'ерам ў часе другога тэрміну кіравання Кучмы быў нацыянал-ліберал Юшчанка. З Навіцкага Лукашэнка хоча стварыць сабе беларускага Юшчанку — лідэра правага і дзяржаўніцкага і, разам з тым, выхадца ня з колаў реальнае апазыцыі. Але Беларусь — не Украіна. Украінскамоўны Юшчанка прыйшоў на прэм'ерства як бацька грыўні і муж жонкі — амэрыканскай украінкі. Навіцкі

— будаўнік, ад якога ніхто ніколі не чуў слова па-беларуску. За вочы супрадоўнікі апарату прэм'ера называюць яго "новым Чыгіром", намякаючи на размытасць пазыцыі і адсутнасць прамоўніцкага таленту.

Сапраўдная мера рашучасці Навіцкага выявіцца ў тым, ці адваражыцца ён на ўвядзенне стабільнага талера замест здыскрэдытаўнага рубля.

Кучма прызначыў Юшчанку прэм'ерам, але пратрымаў на гэтай пасадзе толькі два гады. Цілер Юшчанка — лідэр моцнага нацыянал-дэмакратычнага блёку "Наша Украіна". Стварэнне "моцнага Юшчанкі" спатрэбілася Кучму, калі шантажаваць Раду. Пры аслабленні Кучмы да ўлады ва Украіне прыйдзе выразна больш незалежнікі Юшчанка. Гэта прымушае Москву калі не падтрымліваць, дык прынамсі цярпець саюга Кучму.

Лукашэнка, які заўсёды быў дужа заклапочаны гадаваньнем сабе прадказальнай апазыцыі, здаецца, паўтарае гульню свайго наддніпроўскага двайніка.

У такім разе Навіцкі — фігура сапраўдны часовая. У задуме ён мае прыняць шэраг непапулярных эканамічных мераў і сысці

ў апазыцыю.

Цілерашняя лукашэнкаўская стратэгія, скіраваная адначасова на ўмацаванье і асабістай улады, і дзяржаўнасці краіны, грунтуецца на веры ў силу бюрократычнага апарату, няздольнага да самастойнай палітычнай гульні, але вернага існай дзяржаўве і варожага любым спробам абмежаваць яе самастойнасць.

Каманду Навіцкаму Лукашэнка падбраў адпаведную, здольную да дзеянасці, адрознай ад таптаньня на месцы, якое характэрны здавала ўрады Чыгіра, Лінга і Ярошына. Гэтак, міністрам адукцыі стаў Пятро Брыгадзін.

Працяг на старонцы 3.

ПЯТРО БРИГАДЗІН

ГАЗЭТА ТВАЁЙ ДУШЫ

АЛЕНА АДАМЧЫХА,
фотамастачка, чытачка
і аўтарка "НН" з 1991 г.

Падпіска
на месяц
каштуе

929

рублёў

Для менчукоў падпіска на шапік "Белсаюздруку" — 760 рублёў

ДЫК ПАДПІСВАЙСЯ!

17 кастрычніка быў адзначаны Міжнародны дзень барацьбы зь беднасцю. Цяпер разуменне беднасці ня тое, што было сто гадоў таму, за панскім часам. А беднасць у Беларусі – зусім ня тое, што беднасць у Нямеччыне. Зь іншага боку, беларуская беднасць – зусім ня тое, што афрыканская ці казахская, дзе людзі часам ня маюць самага неабходнага.

У Эўропе заможнасць пэўнага рэгіёну цяпер вызначаецца па забясьпечанасці кампутарамі – звычайнімі і з выхадам у Інтэрнэт – і сотовымі тэлефонамі. У нас і першыя, і другія па-ранейшаму рэдкай зьява. Паводле апошніх звестак, на тысячу беларусаў прыпадае ўсяго 11 сотовых тэлефону. Што праўда, па Украіне – 5, у Расеі – 10, але ж у Літве – 91, а ў Эстоніі – 269. А ў фінаў, якія маюць сваю фірму "Матарола", – ажно 651 мабільник на тысячу чалавек. Інтэрнэтызаваны кампутару ў Беларусі съмешчны 1,6 штуки на тысячу. (Ва Украіне 1,3 штуки, у Арменіі 0,9, у Расіі – аж 3,5, у Літве каля 9, у Польшчы –

Навіны за тыдзень Спіненіне рэпрэсій

Органы МУС спінілі крымінальную справу супраць журнілістаў крычаўскай газеты "Вольны горад". У справе адсутнічае склад злачынства. Спіненая ў справа па фактах нанясення графіці ў Гомелі, у рамках якой канфіскавалі кампутары і аргтэхніку ў арганізацыях "Гарт" і "Грамадзянская ініцыятывы". Апошнюю запэўнілі, што забраць тэхніку можна ў ўпраўленіні КДБ.

Андрэй Кузьмін, Крычаў і ўл.інф.

Сядзіба БНФ не падаражэла

Пытаныне пра падышыннене кошту арэнды ўзынікла, калі спатрэбілася працягваць дамову. Памяшканье славутае сядзібы на Варшавскі, 8 належыць Менгарвянкаму. Адтуды і прышлі паперы з прапановай плаціцы за арэнду ў 10 разоў болей, чым раней. Аднак, паколькі ўласнік ня меў права моцна падышыць арэндную плату для грамадзкай арганізацыі, юрысцікі БНФ спінілі ўзыніклую без асаўлівых цяжкасцяў вырашыла справу. Кошт арэнды застаўся той самы. Агульная плошча сядзібы БНФ складае 150 квм, а абыходзіцца яна зараз у 70–80 тыс. руб. штомесцы.

Людміла Гулюк

Мурзёнак – лідэр беларусаў Канады

38-ы з'езд Згуртавання беларусаў Канады ўхваліў падрыхтаваную Кастусём Акулам заяву пра непрызнанне вынікаў прэзыдэнцкіх выбараў у Беларусі. На наступных два гады старшынём ЗБК абранны беларус з Атавы Пяцро Мурзёнак, старшынкай таронцкага аддзелу ЗБК — Надзея Дробіна.

В.К., Таронта

Заява для друку

Апошнім часам маё імя стала прадметам спуклянцы ва ўнутрыпартыйным жыцці і ў непартыйным друку (гл., напрыклад, газету "Наша Свабода" за 12 кастрычніка г.г.). Старшыня БСДП (НГ) намагаецца міям прыкруць паход супраць іншадумціў у партыі, установіць ў ёй сталінскія парадкі.

Я даваў згоду балітавацца ў склад ЦК толькі таму, што некаторыя апанэнты Мікалая Статкевіча спадзяваліся на "мірнае вырашэнне канфлікту", ня верылі, што Статкевіч хоча перарабіць партыю на сталінскі ўзор.

14 кастрычніка г. на пасяджэнні ЦК БСДП (НГ) адзін з двух яшчэ жывых ініцыятараў адраджэння беларускай сацыял-дэмакратыі, вэтэрэн дэмакратычнага руху, чалавек чыстага сумлення Mihály Чарнайскі пераканаўся, што Статкевіч ня мае анікіх маральнаў тармазоў і аблежавальнаў, і заяўві, што ён ня будзе балітавацца ў склад Цэнтральнага Камітэту партыі. На знак салідарнасці такую ж заяву зрабіў і

ЛЮСТРА ДЗЁН

Бедныя мы, бедныя

12. Ад Ісьляндый, якая ідзе першай, мы адстаем у 125 разоў).

Камптар наагул маеца толькі ў 3% беларусаў. Чвэрць нашых суайчыннікаў маюць відэамагнітафоны, трохі больш за палову — магнітафоны, 60% — пыласосы, 70% — пральні, 90% — тэлевізары, 98% — лядоўні. Усё з большага беларуска або савецкае, яшчэ даперабудовачнае.

На новыя грунтоўныя пакупкі трэба зьбіраць месяцы. Бо, паводле афіцыйных звестак, сярэднямесячны заробак "чыстым" (без падаткаў) у Беларусі ў жніўні склаў каля 130 тыс. рублёў. Гэта каля 90 доляў. У ахове здароўя, мастацтве, адукацыі, культуры, сацыяльным забесьпячэнні, сельскай гаспадаркі гэты паказык яшчэ ніжэйшы. Таму, каб пазыбегнуць беднасці, многія беларусы вымушаныя працаўваць на пайта-

ры-дзіве стаўкі. І гэтыя сярэднія 90 доляў яны атрымліваюць не за адну стаўку, а за чорную працу з ранняня да ночы.

Праўда, шмат хто падрабляе ў "шэрым сектары", неафіцыйна, ія плацячы падаткаў і не трапляючы ў статыстыку. Эксперыты Міністэрства статыстыкі лічаць, што рэальны сярэдні заробак у Беларусі прынамсі ў пайтара разу большы за афіцыйна-статыстычны.

Мінімальны спажывецкі бюджет на адну душу для сям'і з чатырох чалавек пры гэтым складае 85 тыс. рублёў (прикладна 57 доляў). Гэта значыць, што больш за траціну беларусаў жыве ніжэй нават за беларускі парог беднасці.

Сярэдні бюджет беларускай сям'і цяпер такі (звесткі Міністэрства): на харчаваныне ідзе 51%, на адзеніне, бязлізу і абудак — 21%, на прадметы побыту і гаспадаркі — 8%, на побытавыя паслугі і транспарт, аплату жыльля і камунальных паслугаў — па 7%, на лекі — 3%. У Беларусі прынята лічыць, што сям'я,

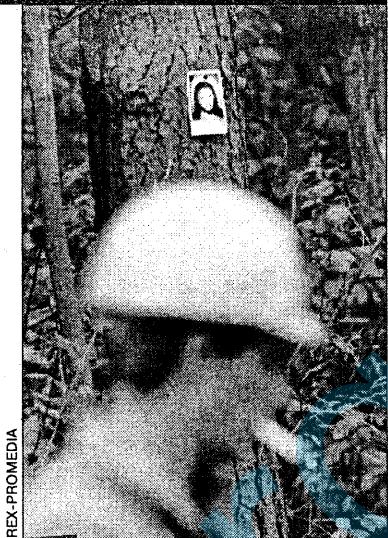
якая выдаткоўвае на харчаваныне больш за 30% ад сваіх даходаў, — бедная. За бедных таксама ўважаюцца тыя, хто жыве на меней як 30 доляў у месяц (доляр на дзень). Такіх беларусаў болей за палову.

У сельскай мясцовасці бедных болей, чым у гарадах: ніжэй пра жытковага мінімуму тут жывуць адпаведна 60% і 40% насельніцтва. Што да геаграфіі, дык самая благая сітуацыя на Віцебшчыне (45% жыхарства тут бядуноў), адносна добрая — у Менску (25%).

Пры вялікай беднасці ў нас малое беспрацоўе. На 1 верасня ў Беларусі было афіцыйна зарэгістравана 103,3 тыс. беспрацоўных. Такім чынам, узровень беспрацоўя ў нас 2,3%. Ва ўсходніх абласцях — Віцебскай і Магілёўскай — яно складае 3%, найменшае яно ў сталіцы — 1,5%.

Нарэзце, пра багатых беларусаў. Гэткім можна лічыць тых, хто плаціць падаткі па самай высокай шкале — па 30%. Такіх у Беларусі — 3%.

Мікола Бугай

Ад рэдакцыі Курапаты не павінны стаць месцам арыштава

У пятніцу скончыліся археалагічныя раскопкі ў Курапатах. Як засведчыл археолаг Алег Іоў, у тым месцы, дзе пляніруеца пашырэньне дарогі, сълядоў пахаванняў якія знойдзены. Будаўнічыя працы, што былі спыненыя на час раскопак, адновіцца, відаць, сёняння або заўтра. Актыўістка грамадзкай ініцыятывы "За выратаваныя мэмарыялы Курапатаў" Ірина Жыхар кажа, што іхная арганізацыя будзе намагацца дасягнуць з уладамі наступнай дамовы: будаўнік гарантуюць стварэнні мэмарыялу ў Курапатах, і тады грамадзкія падаражэцца на аднаўленне будаўнічых работ. Але сібры Маладога Фронту, Беларускай Партыі Свабоды і "Зубра", якія ўжо трэці тыдзень вартуюць Курапаты, сыходзіць не збіраюцца.

Наўрад ці гэта мудрая заціасць. Да пратэсту грамадзкай ініцыятывы "За выратаваныя мэмарыялы Курапатаў" ідзе засведчыл археолаг Алег Іоў, што іхная арганізацыя будзе намагацца дасягнуць з уладамі наступнай дамовы: будаўнік гарантуюць стварэнні мэмарыялу ў Курапатах, і тады грамадзкія падаражэцца на аднаўленне будаўнічых работ. Але сібры Маладога Фронту, Беларускай Партыі Свабоды і "Зубра", якія ўжо трэці тыдзень вартуюць Курапаты, сыходзіць не збіраюцца.

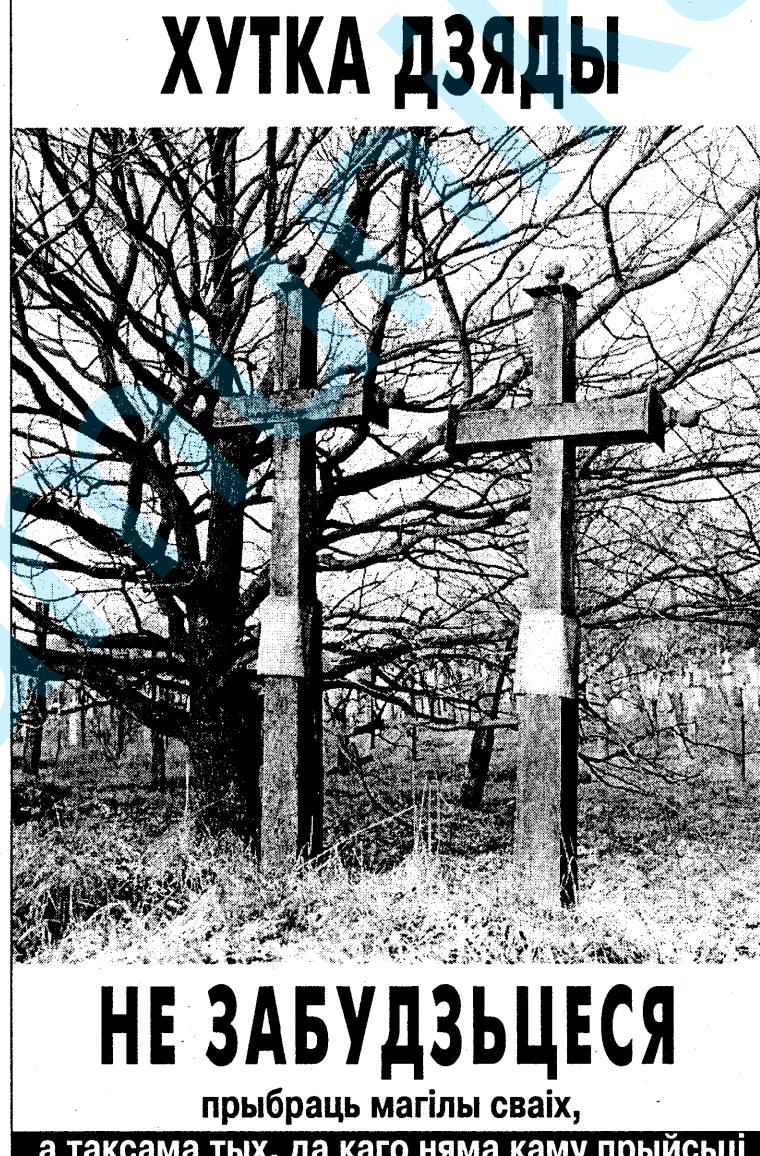
Галоўнае цяпер — прасачыць, каб будаўнікі не адхіляцца ад будаўнічага плязу. А таксама — далей руспіўства варварства мэмарыялу на Курапаткай гары. Асьвячаныя крыжы не павінны быць зынішчаны. Іх мусова перанесці на матыль.

Долгід нэкрапалю — справа доўгата часу, дастойная руплівага беларускага характару.

Месца смутку не павінна стаць месцам боек, новых арыштаваў або палітычнае раклямы. Гэта было б кепскага славай на ўладам, а ўсёй краіне.

ТАЛАКА Ў КУРАПАТАХ

27 кастрычніка ў Курапатах ладзіцца талака. Не забудзьце з'язці з сабой рыштунак.

НЕ ЗАБУДЗЬЦЕСЯ прыбраць магілы сваіх, а таксама тых, да каго няма каму прыйсьці

АМОНУ, ГБ і пракуратуры, што ён, стварыўшы сабе імдзік "мужнага змагара", злоўжывай і злоўжывае даверам большасці БСДП (НГ) для забесьпячэння дабраўства сваім, дабраўту сваім людзей у партыі, самавольна, бескантрольна выдаткоўвае сродкі, якія ахвяруюцца на патрэбы партыі.

Анатоль Сідарэвіч

І ацярпелыя за Беларусь

Суд Цэнтральнага раёну Магілёва даў папярэдніе лідру мясцовага моладзевага аўдзіянія "Пахаднік" Сержуку Грікуну за ўздел у верасьнёўскай акцыі "Хочам падараваць праўду". На акцыі 30 верасня ён не рабіў нічога супраціпраўнага — прости трымаў фатаздымак Эవандзкага. Маёр міліцы Чумакоў патлумачыў, што затрымаў Грікіна, бо ведае яго асабісту, а іншых удзельнікаў акцыі — не. Старшыня Магілёўскай гарадской арганізацыі АГП Уладзімер Гайдукову за ўздел у той самай акцыі далі 20 "мінімалак" штрафу. Гадчас пікет ён сеў на зямлю, і суддзя па лічыўшы гэта за супраціўленне супрацоўнікам міліцы. Лідэр Маладога Фронту Паўлу Севярынцу далі 10 начураўшчынікі. Адна з арганізацій пікету ўзядзенікі з Менскага аўтазаводу. 7 мінімальных заробак штрафу далі Рыгору Варвашэвічу з Берасця за "спрабу саўсаць прэзыдэнцкімі выбары" на адным з участкаў гораду. Маладзчанскуму "зуброўцу" Сяргею Галавіну далі 10 "мінімалак" штрафу за расклейку налепак.

Працяг са старонкі 1.
Ягоныя калегі з Белдзяржуні-вэрсытэту і Акадэміі кіравання, якія ён узначальваў апошнія гады, характеристыкуюць яго як надзвычай сумленнага і актыўнага чалавека. Доктар філялягічных навук Іван Саверчанка спадзяеца, што Брыгадзіну па сілах будзе спыніць карупціону ў прыёмных калісціх вищэйшых навучальных ўстаноў, а гісторык Зыміцер Дзядзенка мяркуе, што Брыгадзін паспрабуе таксама змагацца з цяперашнім дыскримінавальнай беларускай мовы ў систэме адукацыі.

Міністрам аховы зда-

роўя стаў ураджэнец Кубані Ўладзіслаў Астапенка — прафэсійны радыёляг, які доўгі час працаваў у Магілёве. Старшынём тэлерадыёкампаніі — 29-гадовы Ягор Рыбакоў, ураджэнец Новасібірску і выпускнік беларускай філялягічнай Магілёўскага ўніверситету, самы малады з новай хвалі беларускіх "кар'ерыстаў".
Усё гэта кадры новага, пост-БССР-скага прызыву.

"Украінізацыя" па-кучмаўску — згубны шлях. Навязаныя нацыяналітэчнага курсу, раскраданыя нацыянальнае набытку, эканамічныя застой, цынічныя парушэнні дэмакратыі і падзучай русіфікацыі — вось і ўсё, чаго можна чакаць ад такое алігархічнае мадэлі.

Барыс Тумар

Ці трэба беларусам баяцца збліжэння Радзеі з Амерыкай?

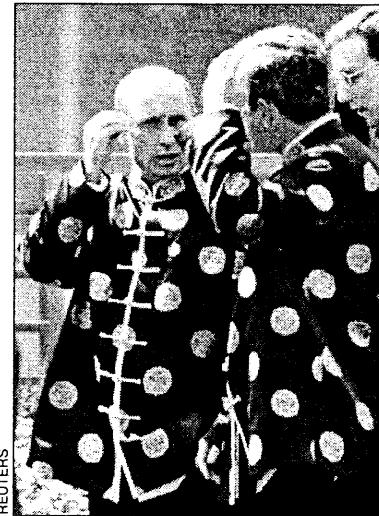
Вяртанье на зямлю

Вялікія пагрозы беларускай незалежнасці засталіся ў мінульм

Радзея і ЗША блізкі да вырашэння асноўных супяречнасцяў, што падзялялі іх у апошнія гады: па стаўленні да стварэння Амерыкай новай сістэмы працівакетнай абароны і да пашырэння NATO на ўсход. Радзея выракаеца ранейшых прэтэнзій і прапануе Амерыцы найцяснінейшае партнёрства. Паветраная прастора Радзея адкрыта для амерыканскіх вайсковых самалётав. Сібір гарантует кампенсацыю патрэбай Эўропы ў паліве ў выпадку зъяннення паставак з Блізкага Ўсходу. Амерыка адказва ўзаемнасцю: "Скончылася на толькі халодная вайна, скончыўся і пасляхалоднаваенны пэрыяд", — заявіў дзяржсакратар Колін Паўэл у Шанхаі.

Бліжэнне Масквы й Вашынгтона выклікае перасцярогі беларускіх незалежнікаў, якія ўсе 90-я гады выкарыстоўвалі геапалітычнае суперніцтва Крамля з Захадам дзеля зъберажэння сувэрэнітету Беларусі і пошуку рэурсаў на дзейнасць "паралельнага грамадства". Незалежнікі баяцца апынуцца сам-насам з маладым расейскім капіталізмам звонку і самадурствам саветызуючае вярхушки ўсіядзіне.

Яны недацэнтываюць той факт, што за 80—90-я беларуская нацыянальная ідэя настолькі ўмацавалася ў грамадстве і, галоўнае, у дзяржавным апарате, палітычных і гаспадарчых элітах, што сама гэта робіць Беларусь самастойным гульцом на міжнароднай сцене. Вялікія пагрозы беларускай незалежнасці засталіся ў мінульм. Нават міжнародная ізаляцыя беларускіх вярхушки нічога не мяняе. Сувэрэнітэт успрымаецца беларускімі элітамі як нешта неад'емнае. Амаль неймаверна, каб яны хоць калі паставілі яго пад сумнёў. Маразматык або нават "агент" у

Пуцін і Буш у Шанхаі

менскім кірауніцтве нічога не змаглі б з гэтым парабіць. Летучынікі-імпэрыялісты ў Маскве хай разьвітаюцца з ілюзіямі.

Гэта зъянняе і ўмовы палітычнае гулькі ў Беларусі. Абарона нацыянальнае незалежнасці перастае быць палітычным козырам сама па сабе. Замест абароны незалежнасці беларускія выбарцы чаюць абароны нацыянальных інтарэсаў.

Зъянне Вашигтону і Масквы адбываецца на цалкам новых асновах. Масква адмаўляеца ад глябальных прэтэнзій. Маскоўская прэса спрабуе прадставіць справу так, нібыта яна робіць гэта ўзманен на права на рэгіянальнае лідарства ў СНД.

Так гэта ці не, будучыня Беларусі можа быць толькі такай са-май, як і будучыня дзясяткі на-шых сярэднезадзірскіх суседзяў. Часовыя адрозненіні гісторычна неістотны і ўрэзіце будуть перадолены. Геапалітычнае сітуація Беларусі выключает іншыя варыянты. ЗША яны могуць ставіцца

Беларусі прынцыпова іначай, чым да суседак. Як зъменіцца і пазыцыя Эўропы. Адзін рэгіён — адно стаўленне. Маскве прыйдзеца з гэтым прыміроща. Свядомасць беларусаў не была гато-вая да пераходу з-пад алеекі Масквы ў заходні сьвет на пачатку 90-х. Цяпер шмат што памянялася. Усе 90-я галоўнай сувэрэнізуючай і празходнай сілай у краіне была апазыцыя. Сувэрэнітэт адстаялі. Цяпер такай сілай стане дзяржаўны бюрократычны аппарат. А ён — надзейная сыстэма.

Небяспечны вуглік сібірскае пыхі яшчэ разъядзе час-часам цяперашнюю Радзею. Аднак реальнай магчымасці наше "саюзніцы паняволі" сціплія. Радзея — геаграфічны, інфармацыйны і атамны волат. Ва ўсім астатнім яна мае невялікі патэнцыял. Маральны крызис ёй не ўдалося спыніць. Яе рынакавая эканоміка моцна крыміналізаваная. Мэтастазы расейскага крызысу ўсе 80-я і 90-я падточвалі ў Беларусь.

Пара разьвітаца зь пячорным уяўленнем: чым горш маскалю, тым нам лепш. Беларусь і Радзея — не спалучаныя сасуды, каб з адна-го ў адзін нешта перацякала. Менавіта тому, што Беларусь і Радзея за ХХ ст. ператварыліся ў два асобныя нацыянальныя арганізмы, прагрэс Радзеі азначае таксама прагрэс Беларусі.

Чым болей дэмакраты ў Радзеі, тым болей яе будзе ў нас. Чым мацней вэстэрнізуюцца Радзея, тым лягчай разлізуецца заходніе пакліканыне нашага краю-зубра. Чым больш плёну дадуць пуцінскія реформы, тым больш умацуюцца беларускія гаспадарка, а разам зь ёй і пачуць здаровага беларускага эканамічнага нацыяналізму. Альянсу Радзеі з Амерыкай якія ўзбраіліся ўзброянія.

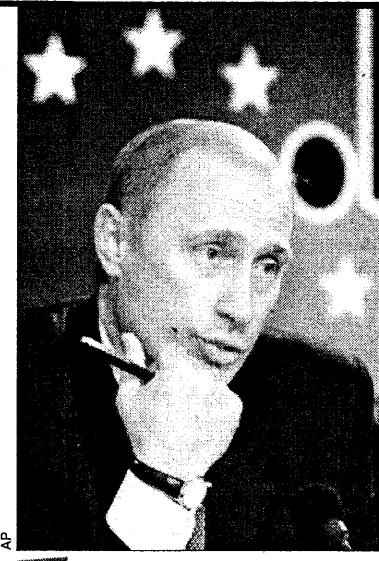
Усе вяртаеца зь нябесаў на зямлю: і Масква на чале з рэаліст-Пуціным прызнае, што можа захавацца як дзяржава толькі пад крылом Амерыкі. І Беларусь — наступак усім ілжэпрацкам — німожа не застацца незалежнай. Непазыбжнае спаўненіца.

Андрэй Дынько

Зінові Марголін зрабіў дэкарацыі да самага маштабнага м'юзыку сезону ў Маскве.

У Маскве 19 кастрычніка адбылася афіцыйная прэм'ера спектаклю "Норд-Ост" — класычнага, так званага стацыянарнага м'юзыку на расейскім матэрыяле. У вагонах мэтро былі расклейеныя сотні ўлётак-постераў, радыё рэгуляры паведамлялі, што роўна ў 21.30 на сцэну сядзе самалёт-бамбакі, рэклама зъявілася нават на квітках мэтро.

М'юзыкл напісаны па матывах раману Веніаміна Каверына "Два капитаны". Ісці ён будзе пяці разоў на тыдзень, у залі 1150 месцаў, білеты каштоўны ад аднага да трыццаці далаўраў. За год паспяховага праката спектакль верне пазыкі, праз два гады можна будзе

3 Радзеі пра Радзею

Чаму Пуцін так цесна супрацоўнічае з Захадам

Віталь
Портнікай,
Масква

кам Паўночнаатлянтычнага альянсу... Словам, ідэлія эпохі тэору!

Аднак варта пасправаць зразуме, навошта Пуцін гэта панаўбяць і што будзе заўтра?

Палкоўнік Пуцін не зьяўляецца ідэалістам, які кіруеца ў сваіх учынках верай у тое, што, толькі аб'яднаўшыся, чалавечства пераможа тэрарызм, і таму Радзея павінна быць з Амерыкай і Захадам. Радзея мае зараз шанец зрабіцца часткай заходніяга сьвету, не зъмяняючы заежнай і ўнутранай палітыкі. Калі нават Пакістану прабачаюць ваенную дыктатуру й здымоўці супраць яго санкцыі, хто будзе прыгадваць Радзеі ейную "кіраваную дэмакратыю", дзіўны хаўрус зь Беларусі або Чачнію?

А калі неміучы спад цэнаў на нафту загоніць Радзею ў тупік, Захад напоўна чым можа дапаможа "таварышу Уладзімеру". Дапаможа, бо "таварыш Уладзімер" наш і яшчэ які наш — больш наш, чым генэрал Мушараф!

Адвечная проблема кожнага заможнага мужчыны — чаму яна мяне выбрала: па каханыні ці з-за маіх грошей? Зразумела, будзе лепей, калі пущынскія Радзея скіруеца на Захад, чым заставацца ў "вечным расейскім нідзе". Але трэба ўсведамляць, што кірауніцтва Радзеі не да канца яшчэ разумее, дзе месца наша дзяржавы, а, выбирайчи саюзнікаў і спонсараў, кіруеца каньюнктурнымі меркаваннямі. А калі сутыцця зъменіцца, можа зъмяніцца і выбар, што моцна ўразіць Захад, упэўнены, што "Радзея з намі па каханыні". Бо калі Радзея насамрэч прыйдзе на Захад — Захад павінен зрабіцца ўздзельніца.

Мае знаёмыя дыпламаты, якія працуеца ў Галоўным штабе NATO, распавядалі, што ўсё гэта абуджвае ў Бруслі вілізны энтузіазм. Польскі прэзыдэнт падчас візіту ў Маскву прадказвае, што ў будучым Радзея зробіцца ўдзельні-

Навіны за тыдзень

Беразоўская хочуць пасадзіць

Маскоўская прокуратура выдала ордэр на арышт расейскага алігарха Барыса Беразоўскага — таго самага, які некалі працаваў выканаўчым сакратаром СНД у Менску і абараніў Беларускі гуманітарны ліцэй ад закрыцця. Вінаўці яго злойжываннях падчас кіравання расейскім "Аэрафлётам". Арыштаваць Беразоўскага можа толькі Інтэрпол, бо ён зараз жыве на эміграцыі ў Францыі.

Падводны крымінал

На Ціхаакіянскім флёце Радзеі чатыры п'яныя матросы тэрміновай службы, што неслі начиную вахту, захапілі падлодку і ўзялі ў закладнікі дзяжурнага афіцэра. Усю ноч яны трымалі човен зачыненым і зьдзекаваліся з закладнікам. Раніцай, працьвераеўшы, здаўся.

Забілі судзьдзю з Рыгі

У Рызе забілі судзьдзю акруговага суду Яніса Лаўкroz. Ён старшыняваў на шэрагу працэсаў, звязаных з гандлем наркотыкамі, разглядаў справу рыскага амонаўца Сяргея Парфёна, а сёлага ў красавіку даў 5 да 15 гадоў турмы трох актыўістам расейскай нацыянал-бальшавіцкай партыі, што ў лістападзе 2000-га захапілі званіцу сабору Св.Пяtra ў Старой Рызе. Спэцслужбы лічаць, што забойства судзьдзі — замоўленне.

Гаворка ўсюды ідзе пра цэнныя вытворцы. Раздробны ўзрастуць адпаведна.

Звязаны такі рэзкі рост з маючым адбыцца ў Радзеі амежаваньнем на ўзў патриманых іншамараў. З-за павышэння цэнаваў долі расейскіх аўтамабіляў у продажы на беларускім рынку ізноў зъменіцца.

ЗІНОВІ МАРГОЛІН
Выпускнік Беларускай ака-
дэміі мастацтваў (1982). Мастак-
пастацноўшчык больш як 40
спектакляў у тэа-
трах Менску,
Масквы, Санкт-
Пецярбурга. Ся-
род іх: "Барыс
Гадуноў" у Беларускай оперы і
"Ідылія" у Купалаўскім.

Два капитаны-2

думаць пра новую пастаноўку.

Рызыкі аўтары (дакладней, адзін з іх — бізнесмен Георгі Васільев) і прадус Аляксандар Цэкала бяруць на сябе. Разам з маскоўскім беспрызорнікам, будучым ардэнносным лётчыкам і паліянским даследчыкам Санем Грыгор'евым на сцэне можна ўбачыць памораў пачатку 1910-х, разгубленых дамаў узору 1930-х. Гудзе, ствараючы карнавальную атмасферу, маскоўская "таўкучка" першых гадоў НЭПу, мільгавую лётчыкі, налётчыкі, канькабежцы, піянэркі, тава-

рыш Чкалаў ва ўсім белым, паўночныя ненцы ў маліцах, блякацікі, беззаганы настайнік Караблёў — увесе савецкі і расейскі народ па ўсёй свайя красе.

Гэты народ танчыць на Смаленскім базары, б'е чачотку на лётным полі, упартым чарльстонам адганяе Саню Грыгор'ева ад брамы савустановы, вальсуе на катку парку культуры, выкладаеца ў хвілінных ролях (асабліва файнія таварыш Чкалаў і ўтрапеўнік дворнік-татарын). Дэкарацыі Зіноўя Марголіна многа даюць спектакл-

З УСІХ СТАРОН

Прызнаньне паганства

Група літоўскіх парламентароў прапануе прызнаньне паганства традыцыйнай літоўскай рэлігіі. Адпаведную прапраўку да Закону аб рэлігійных суполках і грамадах падалі ў сакратарыят Сойму група сацыял-лібералаў, лібралаў і сябараў Партыі нацыянальнага прагрэсу. «Вучэнны і абрэды старадаўнай рэлігіі балтаў на прыродае закону і маралі, а падтрымку ў грамадстве старадаўнай рэлігіі балтаў мае большую, чым прызнаны законам рэлігійных суполкі юдзей, мусульманаў-сунітаў і караімаў» — гаворыцца ў тлумачальным лісце.

У сярэдзіне 90-х гэткія спробы рабілі і латвійская заканатворцы, прычым ў Латвіі паганства карысташа большай падтрымкай, чым у Літве.

А.Прос.

Наш нацыянальны сход такіх пытанняў не разглядае. Па ацэнках беларускіх паганцаў, колькасць іхных адзінверцаў не перавышае некалькіх сотняў чалавек, падзеленых на колькі груповак, сярод якіх ёсьць нават эўразійска-прааресцкая. Самы ўпіўшыся цэнтар паганства — Наваполацак. У Менску дзеяйчайць дэльце суполкі — «Явар» ды «Крыёя». Апошняя мае радыкальныя харектар. «Явар», прыкладам, зарэгістраваны як грамадскае аб'яднанне, а «Крыёя» адмалюе яе адвадцаў сучаснай съвецкай дзяржаве права на ўмешальніцтва ў рэлігійных справах. Ідэалам для іх ёсьць тэакратычная дзяржава — зь першас্থятом на чале.

REUTERS

ЦРУ зробіцца больш жорсткім

Пасля 11 верасня ЦРУ пераглядзела мэтады працы й крэтыры адбору супрацоўнікаў у амэрыканскія спэцслужбы. Найбліжэйшым часам ЦРУ зноў можа дазвол на наём агентаў, якія мелі ў мінульым судзімасці, а перспектыўна плянаванні часткова аддасць у рукі супрацоўнікаў з нестандартным мысленнем, абумоўленым іскравым шызафранічнымі й паранайдальнімі схильнасцямі. У найбліжэйшыя месяцы нашмат павялічыцца колькасць «апэраторўнікаў» (дагэтуль з 18 тыс. штатных супрацоўнікаў ЦРУ толькі 800 працавалі «у полі»). У барацьбе з тэрарызмам амэрыканскія спэцслужбы готовыя вярнуцца да тактыкі спэцаперацый, якая выкарыстоўвалася ў часе халоднай вайны, шантажу, фізычнага цеску, забойстваў.

Гэткія реформы маюць дапамагчы ЦРУ лепей рэагаваць на нестандартныя сітуацыі.

Правы для нямецкіх прастыутутак

400 тыс. нямецкіх прастыутутак змогуць патрабаваць ад кліентаў аплаты паслугаў у судовым падрадку. Такую пастанову прыняў Бундэстаг, нягледзячы на супраціўленне хадэжкі. Прастыутутак ў Нямеччыне не забароненая, але дагэтуль лічылася прафесійной амэральнай. Прастыутуткі мусілі плаціць падаткі, але ня мелі сацыяльных гарантый. Цяпер умова між прастыутуткам і кліентам, альбо ўтрымальнікам бардэлю, альбо сутэнэрам мусіць даваць жанчыне права, але не змушаць яе рабіць тое, чаго яна ях хоча альбо ня можа. Уладальнікі нямецкіх бардэлю мусіць зарэгістраваць сваіх прастыутутак у муніцыпалітатах і плаціць за іх узносы ў фонды аховы здароўя, пэнсіі й беспрацоўя.

Што праўда, тыхыцца гэтая пастанова толькі невялікай часткі прастыутутак — тых, якія працујуць добрахвотна і па-за злачыннымі асяродкамі. Тады як большасць прастыутутак у Нямеччыне — ахвяры сутэнэраў, наркаманкі ды нелегальныя эмігранткі.

Японцы мігруюць у Эстонію

Эканамічны спад прымушае японскіх пэнсіянераў перабірацца на жыжарстві ў танінейшыя для жыцця краіны. Яны выяўляюць цікаўсць да Эстоніі. Невялікі эстонскі горад Пайдэ наведалі японскія інвестары, гатовыя ўкласці ў Эстонію 200 млн. доляраў. Яны зацікаўлены ў тым, каб іхнія пэнсіянёры моглі адносна нядорога ўладкавацца ў Эстоніі і атрымліваць якаснае лекаванне.

Съмяротнае пераліванье

У Харватыі 23 чалавекі загінулі ў выніку пералівання крэви. Частка пацьвятаў памерла падчас апэрэцыі, астатнія — пасля яе, у выніку праблемаў з сэрцам. Прывычай трагедыі могуць быць сапсанаваныя амэрыканскія фільтры для пералівання крэви. Гэткі выпадак быў ужо ў Гішпаніі, тады памерла дзесяць чалавек.

Б.Т.

БЕЛАРУСКАЯ СЛУЖБА
РАДЫЁСВАБОДА

Штодзённы этэр Беларускай службы Радыё Свабода **павялічаны з 4-х гадзінай да 8-мі**. Слухайце нас 6 гадзінай увечары (18:00-24:00) і 2 гадзіны раніцай (6:00-8:00 па менскім часе).

18:00 - 20:00	7295 (41 м)	22:00 - 24:00	9530 (31 м)
	11725 (25 м)		9750 (31 м)
	15480 (19 м)		11865 (25 м)
20:00 - 22:00	7190 (41 м)	06:00 - 08:00	6170 (49 м)
	11730 (25 м)		7295 (41 м)
	15565 (19 м)		9635 (31 м)

Сталая частата на сярэдніх хвалах — 612 кГц
Інтэрнэт: www.svaboda.org

НАСТРОЙСЯ НА «СВАБОДУ!»

Стажы ў ЗША для навукоўцаў

The International Research & Exchanges Board (IREX) is pleased to announce an open competition for the FSA Contemporary Issues Fellowship Program. The deadline for this application is November 23, 2001.

The FSA Contemporary Issues Fellowship Program, a program of the Bureau of Educational and Cultural Affairs, US Department of State, under the Freedom Support Act, and administered by IREX, provides opportunities for experienced professionals and specialists in the New Independent States (NIS) to conduct policy-oriented research in the United States for four months.

This is a fully funded fellowship, covering travel, housing, stipend, medical insurance, and a professional development allowance. Fellowships are available to citizens of all 12 NIS countries, including: Armenia, Azerbaijan, Belarus, Georgia, Kazakhstan, Kyrgyz Republic, Moldova, Russian Federation, Tajikistan, Turkmenistan, Ukraine, and Uzbekistan.

лю. Бамбавік у парамэтрах франтавога У-2 на сцэну насамрэч сядзе. Але з тэатральнага пункту гледжаньня нашмат лепшай дэкарацыя камунікалі ѹ дабітага маскоўскага трамвая эпохі ваенага камунізму са знакамітай рэкламай: «Сельдь атлантическая иасасі». (Праўда, іасасі насамрэч водзіца ў Ціхім акіяне. Ну, ды для беларуса Марголіна гэта даравальная.)

Марголін з самалётам выглядае даволі сыпіца на фоне заходніх пастаноў. Там на сцэне могуць збушаваць ледзьве не палову старога Парыжу (як у м'языкі «Адрынтыя» паводле Гюго), каб бліжэй да фіналу сплюхніц яго ў працсе развалюційных бабёў. Затое акторы «Норд-Осту» далёка выпярэджваюць сваіх заходніх колегаў трывушчысцю: на трупу з 32 чалавек прыпадае 380 вялікіх і малых роляў. У магутнай масоўцы «Адрынтыя» 400 роляў ігралі 250 актораў.

Маскаль

Лукаш — самае папулярнае імя

Французскія даследчыкі сцвярджаюць, што імя Лукаш становіцца самым папулярным у Еўропе ў 2002 г. Немцы ў аўстрыйцы ўжо цяпер найчастыя называюць сваіх сыноў Люкасамі. У Францыі імя Люк таксама хутка аблініц папулярных там зараз. Тэа ды Гуга. Тое самае робіцца ў Вугоршчыне і Швейцаріі. Сярод жаночых імёнаў ніводнага, якое б дамінавала. Папулярнымі застаюцца хіба інтэрнацыянальныя імёны з канчаткам «а» — Сара, Рэбека ці Соня.

Паводле *Gazety Wyborczej*

All applications must contain developed and focused research projects that are policy-driven and have practical application in the NIS. Research projects must address one of the five following categories:

- Sustainable Growth and Development of NIS Economies in Transition
- Democratization, Human Rights, and the Rule of Law
- Political, Military, Security and Public Policy Issues
- Strengthening Civil Society
- Communications Revolution, and Access to Information.

Professionals eligible for the program include (but are not limited to) the following: government officials on the national, regional, and local level; leaders of nonprofit, no-governmental organizations; library and information science specialists; public health administrators; economists; journalists; managers; environmentalists; consultants; political analysts; foreign policy experts; lawyers; Internet specialists; law enforcement specialists and other practitioners. Persons who are primarily working in an academic role should consider applying for the Regional Scholar Exchange Program, instead of the FSA Contemporary Issues Fellowship Program. Applications are available at: <http://www.irex.org/rsep> or contact an IREX representative.

At the time of the deadline, applicants must be at least age 24 but no older than age 55, have an academic degree of diploma or above, have at least three years of professional experience in the topic of their research, and possess a level of English language proficiency adequate to conduct independent research in the United States. Other eligibility requirements apply. Refer to the program application for more details.

Applications for the FSA Contemporary Issues Fellowship Program can be obtained and submitted by contacting IREX field offices and representatives in the NIS. Applications are also available at Educational Information Centers (EIC) and at IREX administered Internet Access and Training Program (IATP) Public Access Sites throughout the NIS and can be downloaded from www.irex.org or www.irex.ru.

Аб усім патроху

Навіны з Вільні

Пра «Мятэй»

У Вільні выйшаў «беларускі нумар» літоўскага часопісу

На ягонай вокладцы сінім па белым напісаны «беларуская проза й пазізія». Паводле свайго статусу «Мятэй» — адпаведнік беларускага часопісу «Полымя».

У апошніе дзесяцігоддзі пераклады з беларускай мовы ў Літве друкаваліся, але рэдка. За гэты час не з'явілася ніводная новага перакладчыка з беларускай мовы. Літоўцы глядзяць на Захад. А ні пасольства Беларусі, ні грамадзкія арганізацыі, кіштальту ПЭН-цэнтру, нічога не зрабілі, каб у Літве з'яўляліся новыя пераклады з беларускай.

На варта звёзды, што апошній беларускай кнігай, перакладзенай на літоўскую, быў раман Валянціны Коўтун «Крыж міласэрнасці», амаль не зауважаны беларускім чытальцам. Падзеі раману разгортаюцца ў Вільні, галоўнай герояні твору — Алаіза Пашкевіч, для літоўскага чытальца таксама большім знаёма постаць, бо была замужкам за Сыцяпанасом Кайрысам, адным з лідзраў літоўскай сацыяльдэмакратыі. Раман пераклала даўняя прыяцелька раманісткі, старшыняка асацыяцыі беларускіх пісьменнікаў Альма Лапінскене. Яна ж «прабіла» на книгу фінансаваныне.

Беларусы таксама пра цяперашнюю літоўскую літаратуру ведаюць ня больш, чым літоўцы пра беларускую, ген. амаль нічога. Хоць нашы краіны маюць 700 кіламетраў супольнае мяжы і 500 гадоў супольнае гісторыі.

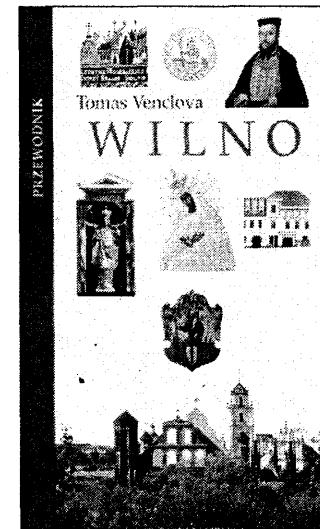
Наколькі прыватнае тут больш эфектыўнае з дзяржаваўна, мы пераканаліся на практицы савецкага часу. Будучыня — за прыватныя акцыямі. Наладжаныя прыватнае Дні беларускай літаратуры ў Літве атрымалі б шырокі водгук. «Беларускі» ж нумар літоўскай часопісу зроблены ў стылі колішніх дзяржавных акцыяў.

Андрянік Антанян

Кніга за гарэлачныя грошы

Выйшаў пущаводнік Томаса Венцлавы па Вільні

Кніга завецца проста: «Вільня». Яе аўтар — пээт-эмігрант, мысльяр і праваабаронца, прафэсар Ельскага ўніверсітэта (ЗША) Томас Венцлава, найбольш аўтарытэтны ў савецце літоўскі інтэлектуал.

Гэта і зборнік вершаў і не філязофскі трактат, а проста зграбны пущаводнік па горадзе і ягонай гісторыі.

Аўтарскі суб'ектызм месцамі прарываеца толькі ліральным словамі або ў адборы персанажаў і помнікаў, вартых, на думку Венцлавы, увагі.

Сам Венцлава ў Вільні не нарадзіўся, як тут прайшло і ягонае дзяяцтва. Ён прыехаў сюды пасля вайны, а цяпер ужо тры дзесяцігоддзі жыве ў ЗША.

Да апошняга часу не было ў Вільні такога літоўскага выдання. Былі таніны савецкія кніжкі, было фундаментальнае выданне ўладасца Дрэмы (у свой час апошняга дырэктора Беларускага музея імя Луцкевіча), прысьвячанае зынкільным пом

Шкада Мясыніковіча, а Акадэміі - удвая

У сераду Лукашэнка падпісаў дэкрэт "Аб падвышэнні ролі навукі і рэфармаванні Нацыянальнай акадэміі навук Беларусі". Разынкаю гэта га дакументу было тое, што зарас прэзыдэнт Беларусі будзе прызначаць і здымаць прэзыдэнта НАН, а таксама зацьвярджаць прэзыдэнту Акадэміі. Фактычна, дэкрэт касуе папярэдні статут Акадэміі, зацьверджаў у 1998 г., згодна з якім прэзыдэнт НАН, віц-прэзыдэнт і прэзыдэнт умусцьця абаронца агульным сходам Акадэміі раз на пяць год.

У мінулую пятніцу прэзыдэнтам НАН Беларусі быў прызначаны доктар эканамічных навук Міхail Мясыніковіч, які дагэтуль ніводнага дня не працаваў у навуцы, калі не лічыцца таій працай кірауніцтва Адміністрацыі прэзыдэнта.

Навукоўцы съмлююцца з такога прызначэння, але нікавеюць: калі ўлада гэтак лёгка можа

зьмініць кірауніка магутнай навуковай установы, чаго ж тады чаекаць на месцах, у акадэмічных інстытутах? Прыкладам, акадэмік, філэзаф Яўген Бабосаў у тэлефоннай размове пажартаваў: "Мясыніковіч — нядрэнная кандыдатура, як-нік доктар эканамічных навук, абараняўся ў Санкт-Пецярбургу. А то, што ён як член-карэспандэнт, такай бяды..."

Навукоўцы, што знаходзяцца на вяршыні службовай лесьвіцы, пазбягаюць камэнтароў. Прыкладам, старшыня ВАК Анатоль Дасантака сказаў, што не валодае інфармацыяй. Кароткі тэлефонны пераказ сутнасці дэкрету не дапамог. Адмовіўся даваць камэнтар і Іван Шамякін.

Леў Тамільчик, член-карэспандэнт НАН Беларусі, камэнтуючы "Звяздзе" дэкрэт прэзыдэнта, ухваліў яго: "Гэта ўжо пасъпела стаць аксыёмай — вострая неаб-

ходнасць рэфармаваннія Нацыянальнай акадэміі навук. У tym ліку яе ўнутранай арганізацыі, систэмы кіравання, пэрсанальнага складу... Так што дэкрэт прэзыдэнта аб падвышэнні ролі навукі ўспрымаю як дакумент, якога чакалі. Яго ўласнабленьне ў жыцці ўпавінна супрадавацца сэрыяй уважаных кроکаў".

Лукашэнка мае рацыю, Акадэмію трэба рэфармаваць. Цяпер яна складаецца зь ледзьве не 40 інстытутаў. У кожным — свая хітрага систэма кланаў і краўна-свяціцкія сувязі. Тому доктар фізіка-матэматычных навук Юры Хадык ў інтэрвію "Радыё Рацыя" заяўві наступнае: "Я, можа быць, упершыню падтрымлюю раашэнне Лукашэнкі. Ён фактычна бярэ на сябе рэфармаванне Акадэміі й адказаў на сучасніццаў... Але спадзявацца, што рэфармаванне скончыцца пасляхова, нельга, бо Мясыніковіч, хоць і стаў нядаўна доктарам навук, з акадэмічным асяродкам знаёмы слаба і я ні здоле самастойна распрацаўваш схему рэфармавання. Але я разбурульны інструментён падыходзіць".

Былы прэзыдэнт НАН, а цяпер

старшыня савету рэспублікі нацыянальнага сходу Аляксандар Вайтовіч пабачыў у дэкрэце яшчэ і міжнародны аспект праблемы. У інтэрвію "Звяздзе" "Інтарфаксу" ён сказаў, што Беларусь уваходзіць у міжнародныя асацыяціў акаадэміі навук і ва ўсім сьвеце прэзыдэнта акаадэміі выбирайца, а не прызначаюць. Прызначанага прэзыдэнта можа не прызначы міжнародная супольнасць, і Акадэмія трапіць у ізаляцыю. Яшчэ Вайтовіч нагадаў, што у Беларусі пасада прэзыдэнта Акадэміі была выбарная ад 1928 г., таму дэкрэт прэзыдэнта — умішацьне ва ўнутраныя справы навукоўцаў. Ні ў пятніцу, ні ў суботу гэтае інтэрвію "Звяздзе" не зьявілася. Дый на сайт Інтарфаксу трапіла ў мэдна скарочаным выглядзе. Цалкам яно мусіла быць на сайдзе савету рэспублікі (www.sovrep.gov.by), што адчыніўся ў пятніцу. Ужо ў першы дзень яго наведала каля 100 чалавек. Аднак у суботу сайт з'явіўся неядомых прычынаў перастаў грузіцца.

Няўжо Лукашэнка насамрэч вырашыў адмовіцца ад грувасткай коснай систэмы Акадэміі навук,

што забірае плойму грошай, і адпусціць інстытуты ў свабоднае плаванне, як гэта ёсьць ва ўсім цывілізаваным сьвеце! Даэтуль усе спробы рэфармаваць Акадэмію рукамі ейных супрацоўнікаў былі беспаспяховымі. І Вайтовічу, і Сушчину, і Валатоўскуму, гадаванцам Акадэміі, цяжка было "пашучыць старыну" ў родным асяродзьдзі. Спартрабіўся вараг Мясыніковіч, не абцяжараны кланавасвяціцкімі сувязямі, які можа са спакойнай душой закласці пад Акадэмію міну рэфармавання.

З іншага боку, Акадэмія навук — не адміністрацыя Прэзыдэнта, тут усіх не пашытуеш, не павядзеш шчыльнымі радамі на перадавыя будоўлі будучыні. Навуковая асяродзьдзе будзе ставіцца да новапрызначанага кірауніка як да чужака, шукаць магчымасці дыскрэдитаўца. Шкада Мясыніковіча. Хацеў стаць паслом ці бізнесменам, а пакінул чыноўнікам. Чакай цяпер новае ператасоўкі калоды! І даказай сваю карыніцьця, марнуючы залатыя сувязі на выбіваныя грошай для новых падначаленых.

Эдвард Людовіч

Вечны Мясыніковіч

Міхail Мясыніковіч нарадзіўся 6 траўня 1950 г. у вёсцы Новы Сноў на Нясвіжчыне. Скончыў Берасцейскі інжынерна-будаўнічы інстытут (1972) па спецыяльнасці "інжынер-тэхнолаг", а ў 1989 г. Менскую вышэйшую партыйную школу.

У 1972 г. пачаў працаваць інжынерам у "Менскпраекте", у тым самым годзе пайшоў у войска, дзе адслужыў блізу году. У 1973 г. быў інжынерам водаправоднай станцыі "Дражня", начальнікам вытворча-тэхнічнага аддзелу дырэктарыі водазабеспячэння Менску. У 1974—1977 г. — галоўны інжынер, а пасля й дырэктар "Менскводаканалу". З 1977 па 1983 г. працуе ў менскіх камунальных службах. У 1983—1985 г. Мясыніковіч старшыняваў у выканкаме Савецкага раёну Менску, дзе працаваў ў свой час Віктар Чыкін, Вячаслаў Кузінёцоў, Міхail Падгайны. Там Мясыніковіч прыкметніцца Вячаслаў Кебіч. І пачаў спрыяць. З 1985-га Мясыніковіч — сакратар менскага гаркому КПБ. З 1986-га — міністар жыўлёва-камунальнай гаспадаркі. З 1990-га — намеснік Старшыні Савету Міністраў БССР, старшыні Дзяржкамітэту па эканоміцы й плянаваныні. Рабочыя, што выйшлі ў красавіку 1991 г. на плошчу Незалежнасці, пратэстуючы супраць падвышэння цэнаў, патрабавалі адстайкі Мясыніковіча. Аднак ён у адстайку не пайшоў. Наступныя трэћі гады займаў пасаду першага намесніка старшыні Саўміну Беларусі, з 94-га зрабіўся намеснікам прэм'єр-міністра.

У 1995—2001 г. Мясыніковіч кіраваў прэзыдэнцкай Адміністрацыяй, дзе ўсталяваў жорсткую посткамуністычную гіерархію.

Жыве ў самым прэстыжным квартале Менску — у Вайсковым завулку. Сына вывучыў у Суворавскай вучэльні і адправіў у маскоўскую школу КДБ.

Ён доктар эканамічных навук. У 1994 г. абароніў кандыдатскую дысертацию па тэме "Умовы і фактары стаўлення нарынчай эканомікі ў Эўропе". У 1998-м — доктарскую па вайскова-прамысловым комплексе Беларусі. Што прадаў, абараніўся ў Санкт-Пецярбургу, таму тут пра гэта мала хто ведаў.

Акадэмія навук і дыктат:

13.10.1928—17.10.2001

30 студзеня 1922 г. у Менску на базе Навукова-тэрміялігічнай камісіі быў створаны Інстытут беларускай культуры (Інбелкульт). Сярод ягоных заснавальнікаў былі Язэп Дыла, Яўхім Карскі, Зыміцер Жылуновіч, Уладзімер Пічэта, а першым старшынём стаў мовазнайца Сыцяпан Некрашэвіч. У 1928 г. у Інбелкультце было 115 штатных супрацоўнікаў і каля 200 вучоных з іншых інстытуцый, якіх падыходзілі з ім.

У 1924 г. Інбелкульт быў прызначаны вышэйшай дзяржавай навуковай установай Беларусі, а ягоным старшынём зрабіўся наркам асветы Йосефад Гінатоўскі. 13 кастрычніка 1928 г. Інбелкульт рэарганізаваўся ў Акадэмію навук. Дзеля пераемнасці традыцый, першым прэзыдэнтам Акадэміі абраўся Ігнатоўскага.

У 20-я ідэялагічнага ціску на навуку, асабліва гуманістыкі, амаль не адчувалася. У 1926 г. Інбелкульт нават зладзіў канфэрэнцыю па реформе беларускага правапісу, на якую прыхадзілі падыходзіцца з Заходняй Беларусі. Але гэта быў толькі па-

чатак. Сама систэма Акадэміі — беспрэцэдэнтна цэнтралізаваная — была прыдуманая для таго, каб пастаўіць ўсю навуковую працу ад гісторыі да батанікі пад татальны дзяржавы кантроль. Навука пеставала быць часткай грамадзянской супольнасці і ператваралася ў часткту дзяржавнага мэханізму. Беларускія дзеячы, падманутыя беларусізацыяй, падзельнічалі ў заклады систэмы, каб не ўзабаве загніцца.

У 1930 г. ГПУ сфабрыкавала справу Саюзу вызваленых Беларусі, па якой было арыштавана 108 навукоўцаў, дзеячы культуры, літаратараў і вынайскіх палітыкаў (для параўнання: ва Украіне, у некалькі разоў большай, па справе СВУ было арыштавана 45 чалавек). Ігнатоўскаму паставілі ў віну ягоны "Кароткі нарыс гісторыі Беларусі", які не адпавядаў клясычным падыходам. У студзені 1931 г. Ігнатоўскага знялі з усіх пасадаў, выключыўшы з партыі як "свядома прадавідзішага на працягу ўсяго перыяду прабывання ў партыі нацыянал-дэмакратычнай ўстаноўкі ў сваёй работе, зьяўляюча-

гася фактычна кулацкім элемэнтам у партыі". 4 лютага 1931 г., на вытырмайшы зьдзекаў, ён застрэліўся. Акадэмія навук, асабліва гуманітарнай аддзелі, была разгромлена дазванніем. Арыштавалі Лёсіка, Ластоўскага, Байкова, Некрашэвіча, Азбукіна, Шакацкіх...

Як жартуюць у Акадэміі, пасыля рэпрасты ў Беларусі не засталося

суд гонару, пазбавілі прэзыдэнтства і выслалі ў Москву кіраваць катэдрай у фармацэўтычным інстытуце. Толькі пасля смерці Сталіна Антон Жэбрак вярнуўся ў Менск.

Наступныя кіраунікі акаадэміі — інэроляг Мікалай Грашчанкаў (1947—1951), біёляг Васіль Купрэвіч (1952—1969), фізык Мікалай Барысевіч (1969—1987) — мусілі кожны свой крок узгадніць з Масквой і КПСС, членамі якой яны былі. Асыгнаваны на навуку ў Беларусі быў ў два разы меншыя, чым па СССР у сярэднім (адпаведна 2,2% і 5,1%), ды ў колькі разоў меншыя за сусветныя. Навука, паводле савецкіх раскладак, мусіла быць сканцэнтраваная ў Москве. Туды й вывозілі ўсе таленавітыя кадры.

Наставны прэзыдэнт Акадэміі, Іван Сурта, пакіраваў толькі год: яго арыштавалі як шкодніка і расстралялі. Ня выратавала нават колішняя праца ў "органах". А вось мэталазнайца Канстанціна Гораў пратыкаўся на пасадзе прэзыдэнта да 1947 г.

Гэта быў гады страшэнных рэпрасты ў Беларусі. Толькі ў 1937—1938 г. арыштавалі 57 супрацоўнікаў Акадэміі, а ўсяго цягам 30-х у турмы трапіла 140 навукоўцаў з Акадэміі. Большасць з іх расстралялі.

У сярэдзіне 30-х партыя пачала нахабна ўмешвацца і ў негуманітарнай навукі. Навуковыя працы мусілі адпавядаць "клясычным падыходам". Віцэ-прэзыдэнт Акадэміі Тамаш Домбаль быў расстраляны як шпіён, бо дасылаваў рэзкі Беларусі.

У траўні—лістападзе 1947 г. прэзыдэнтам Акадэміі быў генетык Антон Жэбрак, які ў 1945 г. меў неасцярожнасць раскрытыкаўшы амэрыканскі часопіс *Science* вучонага-махляра Трафіма Лысенку. Над вучоным наладзілі

рэакты, "аплатам нацыяналізму". У пачатку 2001 г. Вайтовіч абраўся старшынём у савет рэспублікі, і некалькі месяцаў аўбязвікі прэзыдэнта выконаваў дырэктор Інстытуту лесу Віктар Ігнацьеў. У траўні яго зьмяніў біяфізик Ігар Валатоўскі. Ён вызначыўся тым, што на другім усенародным сходзе раскрытыкаўшы хібы беларуское эканомікі і грамадзкага жыцця. Яму не дараўвалі: дванаццатым прэзыдэнтам Акадэміі прыслалі знаўцу водаправодадаў і каналізацыі Міхаила Мясыніковіча.

Э.Л.

НОВЫ "СКАРЫНА"

Выйшаў з друку новы нумар часопісу "ARCHE-Скарына". У ім артыкулы:

- Валерка Булгакаў "Выбары прэзыдэнта краёў"
- Даніла Жукоўскі "Пасткі на хайві з постмадэрнізму"
- Анатоль Сідарэвіч "Лісты маркісіта"
- Амандзіна Рэгамэ "Аляксандар Лукашэнка і беларусы ў лютэрскому анекдотаў"
- Палеміка Алена Бэзансона і Марціна Малі "Ці належыць Расея да

Яўген Вапа,
Марцін Рэмбач

Алесь Бяляцкі, каардынатар ініцыятывы "Незалежнае Назіраньне", раптам зынякавеў. Праз гадзіну пасля закрыцца выбарчых участкаў штаб Ганчарыка падаў вынікі выбараў. Паводле іх, Лукашэнка атрымаў 46% падтрымкі, а Ганчарык — 40,6%.

— Будзе другі тур, — трохім фаваў Ганчарык перад пяцітычным натоўпам, які сабраўся на Кастрычніцкай плошчы.

У той самы час афіцыйная беларуская тэлевізія інфармавала, што цяперашнім прэзыдэнту выкасалі падтрымку каля 80% выбаршчыкаў.

— Гэта яшчэ не канчатковыя вынікі, але тэндэнцыя ўжо відавочная, — казала прадстаўніца Цэнтравыбаркаму, не хаваючы давальнення.

Ці ж магла яна паводзіць сябе іначай, калі за некалькі дзён да таго ейная начальніца Лідзія Ярмошына публічна сцвердзіла, што мажліва выбарчая параза Лукашэнкі была б ейнай асабістай няўдачай?

Бяляцкі, у структурах якога працавалі 13 тыс. незалежных національных адвокатаў, быў моцна ўражаны. Незалежныя національныя яшчэ доўга не маглі падаць вынікі. Ва ўсіх рэгіянальных аддзяленнях улада адключыла тэлефоны, электронную пошту, факсы. Назіральники не дапускалі да пратаколаў выбарчых камісій. Гадзіну пасля выбараў на дзейнічалі атрымалі, што спадарожнікі тэлефоны. Ніхто на быў у стане даць незалежную ацэнку вынікаў.

— Мала таго, што Ярмошына дурыць нам галаву, яшчэ ё Ганчарык... — нэрваваўся Бяляцкі, тэлефануючы ў штаб незалежнага кандыдата. Там ён дазваўся, што Ганчарык укараніў у выбарчыя камісіі 700 сваіх глыбока закансіраваных назіральнікаў.

— Застаецца толькі падзякаваць за дапамогу, пра якую ніхто на ведаў, — іранізаваў Бяляцкі. — Калі на скажаце ўцімна, што звесткі пра 46 і 40,6% выходзяць ад ваших назіральнікаў, а не ад незалежных, я падчас прасавай канферэнцыі назаву вас хлусамі.

— Гэта пагроза? — пачуў ён у адказ.

Так праз гадзіну пасля выбараў, якія меліся злучыць беларускую апазыцыю, у ейным асяроддзі паказаліся першыя расколіны.

МИТ ПРА АБ'ЯДНАНЮ АПАЗЫЦЫЮ

Усе ранейшыя паразы беларускай апазыцыі дэмакратычны съвет тлумачыў ейным няўменнем дзейнічаць супольна. Аляксандар Дабравольскі, адзін з лідараў Аб'яднанай Грамадзянскай Партыі, падчас сустракі, на якой абмяркоўвалася стратэгія апазыцыйных сілаў перад выбарамі ў парламент у 2000 г., казаў:

— Ня так важна, каб мы прынялі мудрае раашэнне. Ніхто з нас ні мае манаполіі на мудрасць. Важней, каб мы прынялі супольнае раашэнне.

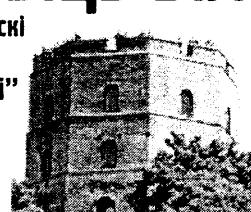
ЯЎГЕН ВАПА — адзін з лідараў беларускай Беласточчыны і сусавінавальнік "Радыё Рацыя".

МАРЦІН РЭМБАЧ — супрацоўнік Цэнтра грамадзянскай адукацыі "Польшча-Беларусь".

ГАВОРЫЦЬ ВІЛЬНЯ

Міжнародны беларускі радыёпорт
"Балтыскія Хвалі"

У дыялазоне
сярэдніх хвяляў,
612 kHz, 490 м

Штодня
з сямі раніцы да пайночы:
Радыё Свабода
Радыё Рацыя
Балтыскія Хвалі
Паленія

ЖАДАЕМ ВАМ ПРЫЕМНАГА СЛУХАНЬНЯ

Правінція возьме

Апазыція зьбіралася байкатаўцаў тыя выбары, паколькі не было шанцаў пазыбегнучу падтасовак. Толькі Мікалай Статкевіч, лідар Беларускай Сацыял-Дэмакратычнай Грамады, цвердзіў, што выбары, якія б яны ні быly, даюць партыям шанец на існаванне ў грамадзкай сывядомасці.

Грамада Статкевіча ўзяла ўдзел у выбарах 2000 г. не атрымала ніводнага мандата, зазнала астракізм з боку дэмакратычных асяродкаў і пачала развольвацца.

Такі лёс чакае ўсе дэмакратычныя арганізацыі, якія наважваюцца ісці на выбары, афіцыйныя вынікі якіх залежаць толькі ад апарату, які падтрымвае галасы. Аднак не такія вынікі зрабіла з патрыятычнай Грамады.

Пераважала думка, што няўдалы байкот выбараў параза Грамады сталіся вынікам таго, што дэмакраты ня здолелі прынесьці супольнага раашэння. Ніхто не падумаш, што гэта ні мае нікага значэння, бо праціўнік наперад ведаў, што выйграе.

Досы жа, перад прэзыдэнцкімі выбарамі беларуская апазыція даведалася, што яна стаіць перед сцінай.

— Зладзіць яшчэ адзін байкот мы ня здолеем, — казалі прадстаўнікі дэмакратычных арганізацыяў. — Треба ўзяць ўдзел у выбарах, падтрымаваць аднаго кандыдата і не даваць уладзе падтасовак.

Да тых дзеяньняў заахвочвалі вынікі дасылаваньня, якія нязменна паказвалі, што рэйтынг Лукашэнкі ўпаў да 30%.

Распачаўся працэс вылучэння супольнага кандыдата. Працэс, як высьветлілася, цяжкі й багаты на дзеяньні.

**ПРАВІНЦІЯ
ЦІ МЭТРАПОЛІЯ?**

Ужо дойгі час у асяродках беларускай апазыцыі паглыбліўся падзел на "недаацэненую" правінцію і сталіцу, якія "думае толькі пра сябе і больш размаўляе з прадстаўнікамі Захаду, чым з уласнымі грамадзянамі".

— Так, тут ціха, спакойна. Нібы да выбараў яшчэ пяць гадоў, — так іранізаваў над санлівай перадвыбарчай атмасфераю у Менску Віктар Сазонав, адзін з лідэраў гарадзенскай апазыцыі.

Для Віктара візіты ў Менск — прычына раздробнення й нагода для выказваньня пякучых словаў на адрас менскай эліты.

— Менск адно высмоктвае з нас сокі, нічога не даючы ўзamen.

Так думае не адзін Сазонав. У апошнія гады напружана сяліцца паміж менскімі палітыкамі і дзеячамі з беларускіх рэгіёнаў расце. Прадмет спрэчкі — стратэгія апазыцыі. Спосаб вылучэння дэмакратычных сіламі кандыдата на пасаду прэзыдэнта падтрымліваюць прадстаўнікты палітыч-

ных партый і няўрадавых арганізацій у рэгіёнах. Са зьяўленнем "Рэгіянальнай Беларусі" Домаш стаўся паважнай палітычнай фігурой, якую ў Беларусі нельга было ігнараваць. Гарадзенскі палітык мог памірць апазыцыйныя эліты, што сварыліся за пасады ў сваіх структурах, узмацніць менскія арганізацыі рэгіянальнай падтрымкі.

Домаш, аднак, усведамляў, што атаясмленне з адной групоўкай прывядзе яго да страты самастойнасці. І ён вырашыў ісці на выбары ў якісці лідара кааліцыі грамадзянскага супраціву. Адначасова незадаволенія дзеянямі рэгіянальных структураў убачылі ў Домашу кірауніка, голас якога раней ці пазыней будзе запатрабаваны ў Менску.

Крызыс у сувязях паміж пэрфэрый і цэнтрам узмацняўся разам з ростам ціску на асяродкі апазыцыі ў рэгіёнах з боку лукашэнкайскай вэртыкаль. Сёняшнік ніхто ні мае сумневаў, што аўтактам атакі прэзыдэнцкіх структураў у апошнія гады былі перадусім рэгіянальныя дэмакратычныя асяродкі. Затое рэпрэсіі ў Менску не ўзмацніліся. Вядома ж, апрач жорсткіх дзеяньняў, накіраваных пераважна (для перасыдліві) супрацівінкамі з пэрфэрой і цэнтрамі змаганьня не абыякі спартоўцаў — Лукашэнкі, які парушае правілы гульні ня толькі ў палітыкі, але і на лядовым катку, і Домаша, што змелаўся боксам у маладосці й сымела адказвае ўдарамі на ўдары, нават калі праціўнік наносіць іх ніжэй поясу. Трэ было толькі кінуць пальчатку і вызначыць правілы гульні.

кандыдата праінцы (Лукашэнка падчас выбарчай кампаніі ўсімі сіламі падкрэсліваў сваё паходжанье з Магілёўшчыны). Акрамя таго, ён абвяшчаў сябе праваслаўным атэістам, тады як ягоныя канкурэнты — Кебіч, Пазняк і Шушкевіч — быly каталікамі з Менску.

Рэлігійны і цывілізацыйны чыннікі значна ўплывалаў на вынікі выбараў у Беларусі. Аднак лідэр беларускай апазыцыі гэтага ніякім атэістам, тады як Лукашэнка падчас прэзыдэнцкай кампаніі пасыльдоўна выкарыстоўваў аўтарытэт праваслаўнай царквы. У дадатак, беларусы і ў 1994 г., і цяпер хадзелі мець прэзыдэнта маладога, энэргічнага й не звязанага з пэўнай палітычнай партыяй. Тому Сямён Домаш быў сур'ёзным прэтэндэнтам на прэзыдэнцкую крэсла. Калі б ён пайшоў на выбараў, мы сталіся з сівідкамі змаганьня не абыякі спартоўцаў — Лукашэнкі, які парушае правілы гульні ня толькі ў палітыкі, але і на лядовым катку, і Домаша, што змелаўся боксам у маладосці й сымела адказвае ўдарамі на ўдары, нават калі праціўнік наносіць іх ніжэй поясу. Трэ было толькі кінуць пальчатку і вызначыць правілы гульні.

МЕНСК КОНТРАТАКУЕ

Для беларускай дэмакратычнай апазыцыі, увасобленай у БНФ, АГП і яшчэ пяцёрцы партыяў, не выкананай задачай стала вылучэнне са сваіх шорагаў кандыдата ў прэзыдэнты. Усе разумелі патрабу кансалідацыі й еднасці апазыцыі. Зьяўленне Каардынантскай Рады Дэмакратычнай газеты "Пагоня", ператрасылі гарадзенскую сядзібу БНФ, а Сяргея Мальчыка, каардынатора "Незалежнага Назіраньня", праслуходзіў КДБ.

Разам з узмацненнем рэпрэсіяў расла надзея мясцовых дзеячоў на Менск. У правінцыі задумваліся, на якую дапамогу з боку цэнтру може разлічваць чалавек, пазбаўлены ўладай мажлівасці працаўца, утрымліваць сябе ёсім'. Для прыблізна 13 тыс. грамадзянаў, што ўзялі ўдзел у "Незалежнаму Назіраньню", сёняшні гэта жыцьцёва важна пытанне. Ці абароняць іх ад рэпрэсій дзяржавы? Гэта, можа быць, найважнейшае пытанне для ўсёй беларускай апазыцыі, якая не пашырьць сваёй ўплыву, калі на восьмі сініх сцянах пытанне на сядзібах адказніцца ўзялівымі на лёс сваіх прыхильнікаў на месцах.

Віктар Сазонав з Горадні настроены скептычна:

— Менск пакіне нас на волю лёсу. Прыгадае пра нас толькі перад наступнымі выбарамі.

КОМПЛЕКС ЛУКАШЕНКІ

За гады свайго кіраваньня Лукашэнка дабіўся некалькіх эфектных унутрыпалітычных перамог. Ен сарваў спрабу імпічэнту, якія рыхталі Сямёна Шарэцкі і дэпутаты парламэнту XIII скліканыння, лёгка падоўжыў сабе тэрмін паўнамоцтваў на два гады, а спробу Віктара Ганчара арганізація прэзыдэнцкіх выбараў ў 1999 г. ператварыў у грэбак. Лукашэнка падаў звычайныя законы на правёў выбараў новага парламента, дэпутаты якога, відаць, хутка стануцца адзінамі прадстаўнікамі беларускай парламентарызму ў эўрапейскіх структурах. Сямён Шарэцкі, старшыня Вярхоўнага Савету XIII скліканыння, тым часам пакінуў віленскую эміграцію да зъехада ў Злучаныя Штаты.

Досьвед прэзыдэнцкіх выбараў 1994-га вымушаў апазыцыю ў 2001-м шукаць новых асобаў, адпаведных уяўленыям беларускага грамадзтва пра сваёго прэзыдэнта. У 1994 г. беларусы падтрымалі

гэта кандыдата быў адпрацаваны падчас адхілення ад улады ў Сэрбіі Славадана Мілошавіча. Для беларускай намэнкліятуры які-кольків рэвалюцыйны варыянт быў непрымалы. А вось некаторыя ўплывовыя апазыцыйныя асяродкі пачалі спакуляваць на тэму магчымасці рэалізацыі ў Беларусі сэрбскага варыянту. Гэтыя заявы, безумоўна, скарыстаў прапагандыстыкі апарату Лукашэнкі. Апазыцыйныя акцыі прагнештуту, Маршы Свабоды давалі рэжыму магчымасць ляжаць грамадзтва, якое дагэтуль адчувае большую суперечнасць, відзежай грамадзянскай варыянты. Апазыція ж ні мела доступу да сродкаў масавай інфармацыі, а таму не магла выкарыстоўваць на конкітэту.

Сумным досьведам для беларусаў, якія браў ўдзел у апошнім Чарнобыльскім Шляху, было тое, што на чале калёны не было патэнці

Адам Глобус

Што можа быць прасьцейшым

Пакроім хлеб,
Макнем у соль цыбулю,
Глынем па пяцьдзясят
Жывой вады...
І не бяды.

Зъбираць грыбы...
Што можа быць прасьцей,
калі зь дзяціства
ведаеш пра месца,
дзе пад імхом
хавающца лісічкі?..
Ідзеш і набіраеш
поўны кош.

ЛІПЕНЬСКІЯ ХАЙКУ

Сонечны ранак
лебедзі на возеры
зънерухомелі.

Прадавец павет-
раных зъмеяў гандлюе
на скрыжаваньні.

На ўскрайку вёскі
недабудаваны дом
мокне пад дажджом.

ВЕРАСЬНЁВЫЯ ХАЙКУ

Вечер забаўля-
еца зь пёркамі на гру-
дзях у сініцы.

Малюю клёны —
залатую расхрыста-
насьць на могілках.

Арцём АРАШОНАК

Пасярод поля
Адзінокі Буда...
Стары валун.

Алесь АРКУШ

прачнуліся птушкі — а дзень
ужо скончыўся
пець пачалі — сонца клікаць
сонца пабудзілі — самі
стаміліся
сон змарыў — дзе сядзелі,
там і паснупі
а тая, што ў палёце была,
зоркай зазъязла —
вечарніцай

КАМЯНІ

Калі нахіляешся і пачынаеш
разглядзяць камні
на беразе Палаты, якая
выгініста
агіна полацкі Верхні замак,
нечакана ўсьведамляеш —
большасць зь іх
выкарыстоўвалася ў
якасці зброяў.

ГЕАПАЛАІТЫЧНЫЯ ЗІМЕНЫ

Некалі купцы,
што праплывалі па Дзвіні
шляхам з варагаў у грэкі,
плацилі мыты полацкаму
князю.

Тыдзень пільнуем раку.

Ні купцоў, ні мыты.

Андрэй ВАЛОШКА

Пад жалезны скрыгат
І жахлівае гудзеньне
Цягнік запавальваў рух.
Іскры ляцелі на ўтравелы
адхон,
Бы зынічкі.
Нехта ратаваў сваё жыцьцё,
Бегучы па рэйках.

Анатоль ГАРАЧОЎ

БРАХУНЫ
Тэлевізар гляджу —
Альбо радыё слухаю —

Аляксандар ЗАВАДЗКІ

Адпачні, сонечны погляд,
у нябесным прасторы,
у руху промнія,
у людзкім слове,
у неба ходзе,
у зямных далонях,
у набліжэнні вёснау.

уяўнасць уяўнага
прыдзе сапраўднасць
па волі ўзыдзе
адчуваўнікі зблізіць
узычыць уложыць
прывітаннем зможа
зьдзесніць мову
споў прадмову
гучанья хору
як заклік мора

шляхі зъмястоўнасці
найяўнасці й верагоднасці
прыгажосць зъмястоўна
каляруе моўнасць
ад прыгожых думак
найлепшыя пачуцьці

Міхась КУРЫЛА

БАБІНАЕ ЛЕТА
Яшчэ ў паркаль захутаны
абшары,
Прагалаў гул зьбірае пах
лясны,
А прымараўкі пырскі над
папарам —
Як першыя прыкметы сівізны;
Трава падсвяткай каранеў
сагрэта,
Пабліскава возера міраж...
Ды тчэ красенцы бабінае
лета
І каректывы ўносиць у
пэйзаж.

Янка ЛАЙКОЎ

БЕЛАЯ МАЛАНКА
Белая маланка ў хату
зяліца,
Белая маланка німб
бліскучы мела.
Белая маланка спапяліць

мяне хацела,
Але не пасьпела.

Белую маланку я скаплю
аберуч,
Белую маланку я штурну за
дзвёры.
Белая маланка скочіца па
ганку,
Зынікне ўсьлед за ночкай,
Зынікне ўсьлед за ранкам.
“Пачакай, маланачка!” —
закрычу я ўсьлед ёй
І застыну раптам,
амярцьвель, бледны,
На свае абпаленяя гляну
далані,
А па іх скакацьмуць белыя
агні.

Міхал СТЕЛЬМАК

ВЯРТАНЬНЕ
ДА БОГА
Дзед набожным пражыў
чалавекам.
Бацька ўпотайкі згадваў
Хрыста.
Сын,
Ахвяра дзікунскага веку, —
Атэіст,
• Камуніст.
Ды настаў
Новы век.
Грымуну гром
Ачышчэння.
І аднойчы ў царкоўную ціш
Сын прыйшоў,
І прыпаў на калені,
І заплакаў,
Цалуючы крыж.

Віка ТРЭНАС

НІЧОГА

Я нічога ня ведаю і ня чую.
Магчыма, таму і ты мяне ня
ведаеш і ня чуеш.
Такое глупства, таکое белае
і чорнае,
Малое і дарослае, дурное і
разумнае,
Адразу ў адным позірку,
съмеху і плачу.
Я нічога ня ведаю і ня чую.

Сучаснікі і суайчыннікі

Фотаальбом у прозе

1976. ЛЬДОКАЎ І ІМПАТЭНЦЫЯ

Аматар вершаў а-ля Пастарнак і жывапісу а-ля Суцін Саша Льдокаў у шчырай начнай гутарцы прызнаеца, што страшнна байца імпатэнцыі: “Калі не змагу кахаць, у сэнсе я...ци, жанчыну, я застрэлюся”. Мяне шакуе і шчырасць Льдокаў, і псыхічная залежнасць ад эрэкцыі. Маіх аргументаў, што жыцьцё мастака не залежыць наўпрост ад чэлеса, ён не ўспрымае. Пасля той размовы нашае сібровустае сканчэнца. А калі я даведаўся пра заўчастную сымерць пэата-мастака, чамусыці думаю пра бязлітаснасць прыроды, якая бяз нашае згоды прыводзіць сымяротны прысуд у выкананьні.

1985. КОЎЗУСЬ І ЗРЭНКІ

— Я доўга думаў, як
этая ты робіш такі страшны,
такі звяртыны погляд. Ты
нахіляеш галаву, глядзіш з-
пад ілба, а яшчэ закрываеш
верхнім павекамі палову
зрэнак... — кажа мне магія-
вальнік Уладзімер Коўзусь,
ня ведаючы, што мае вочы
баяцца сівяцла, павекі зак-
рываючы палову зрэнак чы-
ста мэханічна.

1991. МАЗГО І ПАРНАЗОРКІ

Рэдактар выдавецтва
“Юнацтва” Уладзімер Маз-
го ведае імёны і мянушкі
большасць эўрапейскіх
парназорак, абазнаны ён і ў
назовах порнакінастужак.
Зрэшты, рэдактар выдавецт-
ва з такой назваю і мусіць
відаць прамедт захаплення
сваіх чытачоў. А яшчэ, калі
Валодзя Мазго застаецца ў
кватэры адзін, ён запальвае
уёс лямпачкі, заводзіць маг-
нітафон, уключае тэлевізар і
піша дзіцячыя вершы сярод
фэнеричных какафоніі са
святыла й гуку.

1994. РАБЦАЎ І МЫЛА

Ёсьць пісьпісменынкі,
якія намыльваюць язык ма-
лінавым мылом і мыльна-
гядным голасам надыктую-
ваючи агідныя романы на
дыктафон. Такі мыльны
пісьпісменык — Гена Раб-
цаў. Мне млюсна ад гуку
мыльнага голасу, запісанага на
стужку, што казаць пра
тыя романы. Але чытальні-
каў мыльных роману міль-
ёны, як слухальнікаў малі-
нава-мыльных съпеву і
глядзельнікаў ружковы-
мыльных сэрыялаў, таму
пісьменнік з'ясёды застан-
нецца з кавалкамі працы,
хлеба й мыла.

2001. ДРАКАХРУСТ І ВЕРА

Карэспандэнт Юры Драк-
ахруст робіць на Радыё
Свабода перадачу пад на-
зваму “Ісус Хрыстос і да-
мавікі”. У сваіх развагах пра
Веру ён абапіраецца на ста-
тыстыку: атэісту ў Белару-
сі 2%, верніку 60%. Вось ён,
сатанастыстизм, — у раз-
вагах пра Веру абапіраца
на бухальтарскую навуку.

2001. ЧЫКІН І ТАТУІРОЎКА

Пэнсіянэр Камуністычнай
партыі Чыкін зусім страціў
запал. Німа іскры, здатны
падталіць поліміа рэвалюцыі
ў акамянейлай душы Віктора.
Перажыў, бедалага, свой лёс
і лёс сваёй партыі. І праца на
гадзіннікамі заводзе не
дапамагала праліцьці вяты
пераменай. Старасыць ня ра-
дасць. І ня зможа таварыш
Чы выбіць на грудзях татуі-
роўку з таварышам Чэ. Сла-
бы. А вось барэзёнскія пра-
стылуткі кубінскага пахо-
джаўнінья могуць. Не на гру-
дзях, праўда, а на сыніне. Так
што ёсьць яшчэ ўзоры ў ка-
муністычных колах. І ёсьць з
каго браць прыклад Чыкіну
— з байдой на сэкс-фронце,
з нашчадкаў Сталіна і Чэ Ге-
вары.

Адам Глобус

Вінцэс Мудроў

— Ну... мы пойдем?

Галасы прагучали глуха, няпэўна, і Русін, махнуўшы рукою, змога на выхнушы:

— Ідзіце...

Хлопцы — увечары займалася старшыня група — заляпалі босымі ногамі па мокрай падлозе, грункулі дзівярьма, з высокай стомі ўтала, зычна гулькнуўшы ў вадзе, самотная кропля, і вушы заклали непрытомную цішыю.

Русін зъмежкү павекі. Хваравітая замарац зрабіла цела лёгкім, нават бязважкім, сэрца пакінула біцца, і ўваччу шарай патарочай паўсталі піраміда Куікулька. Піраміда — аж да самага вяршка — была ахутаная смугою. Густая, падфарбананая вечоравай барвай смуга вісела над горадам, засыціла сонца, рабіла нябачнымі высозныя гмахі Тлальпана; паветры таксама было густым, і, удыхнуўшы яго на поўную грудзіну, Русін стоена пасыміхнуўся.

Дзіўна, але кожнага разу, калі Русін апанаўвала хваравітая стома і ён ляжаў нерухомы на мулкай лаве, яму мроўся вечоровы Мэхіка. І ўваччу — дарэшты выяўна — паўсталі старажытная піраміда Куікулька, што месцілася за кілямэтр ад Алімпійскай вёскі, стромкія, падобныя да зубоў гіантскага грабянца калюмы стадыёну «Ацтэка», хмарачосы на даляглідзе ѹ крануты мэксіканскім сонцам ды чарнаморскім загарам твар баўгаркі Ангелушы, да якой ён спрабаваў смаліць халяўкі, але тая аддала перавагу французкаму рапрысту. А яшчэ мроўся фіналны матч з югаславамі: нападнік суперніка Мештравіч, якога ён «крыў», вылятаў па самыя съёгны з вады, штосыці гарлаў па-свойму, з адчайным замахам закідаў мячык у іхных вароты, і скроў лямант трывбунаў Русіну чуліся панічныя трэнэрскія мацюкі. Вось і цяпер яму прымроўся залатаскі Мештравіч, але гэтым разам супернік як вылецёў з вады, як рабіў дагэтуль, а наадварт — даў глыбокага нырца ды неўпрыкмет убрыйнуў пяткай у пахвіну. Русін перакрываўся ад болю, пашукава вачыма судзьдзю, а потым, ачуўшыся, доўга лашчыў далонямі ніз жывата: не даваў спакою застарэлы прастатыту.

Здароўе русінскае апошнім часам боўталася на тонкай нітцы. Усё часцей і часцей душу ў цела апанаўвала хваравітая стома.

«Наша Ніва» 90 гадоў таму

М. Івенец, Менскай губ. У нашым Івенцы ёсьць пажарная дружына, ды такая, што аж сорамна людзям пра яе расказаць. Пад узгоркам, каля возера, стаіць хлевушок, а ў ім увесе пажарны струмэнт, ды яшчэ, як на якую пацеху, да таго часу былі выбраны члены праўлення каманды, а камандаваць няма кім, нават на паперы на лічыцца ніводнага пажарнага ахвотніка. А ў мястечку, як кажуць, ёсьць каля 500 гаспадароў, і кожны мае будынкі, а крый Бог пажар, вось тады і рабі, што хочаш; будуць усе таўышыся, адзін аднага пасылаць ды ганяць без карсыці і tolku, як Марку па пекле. Цяпер івянчане выбраўлі ў прадсядзяцілі гэтай дружыны вучыщеля — інспектара тутэйшага гарадзкога вучыліща В.Кліменку. Усе кажуць, што ён навядзе парадак, бо і івянчане знаюць, што ён чалавек сумленны і стараецца з усёй сілой рабіць людзям добра. Вельмі яны, івянчане, дзякуюць таму Кіку за яго стараніне калі адкрыцьца ѹ нас хаўруснай крамы, дзе торг ідзе бойка.

**Петрукоў М.
1911 г., №35**

ма, ногі рабіліся кісельнымі, круцілася галава, і тады ён валіўся на тахту — калі стома засыпала яго дома, ці на мокрую лаўку, калі замарац падступала ў басайне; ляжаў, спавіты цяжкай дримотай, паўгадзіны, а мо-й болей, і абуджаваўся з халодна-абамелым сэрцам і з тупой шчымотай у патыліцы.

Дзесяці непадалёк колыкі разоў запар чхунулі, потым мацюкнуліся, гулкае рэха паўтарыла вясёлыя зыкі, і Русін паднайўся з лавы.

Два распараныя бамбізы, авбязаўшы прасыцінамі шырокія, пабаску пукатыя клубы, выйшлі з басайновай саўні, прымакталіся да бутэлочных рыльцаў і разам выхнушы: «Ой, бля-а...» Русін, прылашчыўшы рукамі гарачую лысіну, імклівай ластаўкай даў нырца ѹ басайн.

У саўне, што працавала пры басейне, штовечар парыліся валюты ды базарныя рэкеціры. Русін не любіў гэтай публікі і шторанку, вылоўліваючы з вады піўныя пляшкі ды недапалкі, цяжка ўздыхаў і, не саромеючыся сваіх гадуніцоў (ад раны ў вадзе плёхалася малодшая група), гучна лаяўся.

Русін прайшоўся імклівым брацам, пырхнуў носам і пачуў сіпаты голас:

— Гэй, лысы, плыўі сюдой! Півам пачастуем.

Пів Русін ня піў, а таму нікуды не паплыў — ухапіўся за канат, з гідлівай усмешкай зірнуў на бамбізу.

— Пэнсіянэр, а плаваеш як іхініндар, — паведаміў сіпаты бамбіза, прыкладаўся да піва і смактаў датуль, пакуль яно ня выбухнуў ў бутэлцы белымі хлапякамі.

— Год да пэнсіі, — незадаволен на буркунуў Русін, даўши нырца пад канат.

— Ты што... зэмэс па плаваньні?

— азваваўся бязь ценю іроніі другі бамбіза.

— Міжнароднай клясі... і не па плаваньні, а па ватэрполе, — Русін распластастаўся на вадзе, прытоена, але выразна дадаў. — На Алімпіядзе ў Мэхіка з заборную выступаў.

Суразмоўнікі паглядзелі на ўдзельніка Алімпіяды зь непрыхаванай цікаўнасцю.

— І якое месца занялі?

— У фінале... югаславам прадулі,

— Русін з адчаем удыхнуў паветра, крикнуў штосыці неразборлівае і нырнуў, скалыхнуўшы коркавыя канаты на цёмна-малахітавай вадзе. Ля лесьвіцы, намацаўшы рукою асьлізлую парэнчыну, ён шумна ўспыў.

— Японкі... што жэмчуг ловяць... па піць хвілінаў на дне сядзяць... — далацелі да вушэй прыглушаныя гулкім розам і біцьцём уласнаса

— сэрца галасы; перамаўляючыся, бамбізы ішлі ѹ ягоны бок.

Сіпун адгрэйнуў піўным духам, закінуў, накшталт рымскіх патрыцыяў, прасыціну на левы плячук:

— Гэй, а табе... піць хвілін пад вадой... слабо?

Русін нічога не адказаў.

— Ну, а хоць бы дзъве...

Сіпаты падышоў да лесьвіцы, адкаркаваў зубамі чарговую пляшку, і бляшаны корак зычна заляскатай па кафлевай падлозе.

— Сядзіш дзівье хвіліны і маеш дваццаць даляраў.

Русін стоена азірнуўся. «Куплю красоўкі... са старых палец лезе... А можа, штаны спраўлю...»

Бамбіза паставіў ля ног недапітую пляшку, запытальна тузынуў падбародзьдзем.

— Сэкундамер... на лаўцы ляжыць, — прамармытаў Русін і распачна, да цяжноцца ѹваччу, ѹдыхнуў паветра.

...Мэтровая тоўшча вады амаль не пратпускала съятла: там, над

галавой, калыхаўся прывідны помрак і варушлісі два размытыя цені. Трымаючыся за лесьвічную білу, Русін перабіраў ногамі, лічыў сакунды. Далічыўшы да трох, пакінуўся рвануцца ўгору, але прыкусіў язык і пачаў лічыць ад пачатку: «Раздватырычы паветра...» Сэрца гучна заражала, цені над галавою гайданулся, і ўваччу паўсталі Ангелуша. Масажыстка баўгарскіх гімнастак выбегла з пакою, дзе жылі французскі спартоўцы, і хуценька — Русін бачыў гэта — піхнула ў сумачку дваццаць даляраў...

— Тры хвіліны сядзіць, — прашаптаў сіпун, нахліпушыся да вады, а ягоны нáларнік спалохана заўважыў: — Глянь, у яго ўжо лысіна пазеляні.

Апошнім выслікам, ужо непрытомны, Русін стаў перабіраць рукамі лесьвічныя прыступкі, але на голаву яму абрываўся штосыці вадкае і падылівае.

— Да мяне... Йоп... за нагу трymаю... — гукнуў сіпун, ляжнуўшыся патыліцай аб лесьвічную білу. Ягоны сябрук, які таксама бухнуўся ѹ ваду, даў нырца, заехаў сіпатаму каленам у лябешнік і неўзабаве ўсплыў з галавой, шчыльна спавітае мокрай прасыцінай.

— Цягні, бля! — у сіпуна праразаўся голас і прагучава пранізіў і чыста?

Пачаўтаўшыся, бамбізы выцягнулі Русіна з вады — цягнулі за ногі, долу галавой, — кульнулі на жывот, і калі небарака пачаў ванітаваць, зморана выдыхнулі: «Жывы!» Потым, съвецячы голымі дупламі, пабеглі ѹ саўні і адзін зь іх дакорліва выгукнуў:

— Жартун х...ў.

Неўзабаве той, каго так назвалі, — ужо ѹ штанах і ѹ чаравіках на босую нагу — падбег да Русіна, адцягнуў ад лужыны ванітаву і спрытным рухам прыляпіў да ягоны мокрай лыткі дваццацідзяляровую паперку.

Калі паперка падсохла і адвалілася ад лыткі, яе падхапіла прыблізілічыца. Піхнуўшы гроши за босую нагу — падбег да Русіна, адцягнуў ад лужыны ванітаву і спрытным рухам прыляпіў да ягоны мокрай лыткі дваццацідзяляровую паперку.

Ліпень 2001 г.

Слоўнік мовы Янкі Купалы. У 8 т. Т. 3: Л — П / Склад. У. Аніченка (гал. рэд.)

— Менск: Беларуская навука, 2001. — 413 с. — Наклад 600 ас. ISBN 985-08-0373-8

Цена тому — 8,3 т. р.

У.Шушкевіч. **Падарожжа вакол Лепельскага возера.** — Лепель, 2001. — 32 с.: іл.

Самвыдавецкая кніжка краязнаўчых нарысаў. У Менску прадаецца ў сядзібе БНФ.

Л.Лаўрэш, У.Круцікаў. **Ліда на старых малюнках, паштоуках, фатадынках.** — Ліда: Краязнаўчай тавара «Павет», 2001. — 108 с.: іл. — Наклад 299 ас.

103 старыя выявы места, нарысы з гісторыі, эканомікі, архітэктуры, агасцянні вуліц і пляцоў. У Інтэрнэце книгу чытацце на адрэс: www.angelfire.com/jazz/lavresh/lida. Найысьць можна ѹ менскай сядзібе БНФ.

У.Гіламёдаў. **Ад даўніны да сучаснасці:** нарысы пра беларускую пазію. — Менск: Мастацкая літаратура, 2001. — 246 с. — Наклад 2000 ас. ISBN 985-02-0470-2

Пра пазію XX ст., цена — 1,6 т. р.

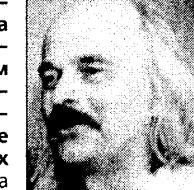
А.Макіні. **Беларуская літаратура 50 — 60-я гг. XX ст.** — Манаграфія /

Пер. з англ. мовы А.Літвінаўскай. — Менск: Беларускі кнігабор, 2001. — 332 с.: іл. — Наклад 700 ас. ISBN 985-6698-38-0

A зе варта быць

Марачкін

Да 60-годзьдзя мастака Аляксея Марачкіна ў Менскім Палацы Мастацтваў (вул. Казлова, 3) пройдзе выставка ягоных працаў. Таксама будуть выстаўленыя творы сябру і суполкі «Пагоня», якія мела іншай магчымасці адзначыць свой 10-гадовы юбілей, апроц як дадзучыца да свайго першага краініка. Адкрыццё выставы 24 кастрычніка ў 17-й.

Прыехаў кракадзіл
Менскі заапарк прэзэнтуе выставу экзатычных жывёл з Паўднёвай Амэрыкі, Афрыкі ды Азіі. Падзіўца на каўнерыкавых мартышак ды каймавых можна ў Доме прыроды, што ў Траецкім прадмесці (Багдановіч, 9а).

</

ЗЕМЛЯКІ,

Андрэй Хадановіч

У збяднелага шляхціца з Крэва
ні гарэлкі няма для сурэву,
ні гуркоў, ні масылін,
ані іншых расылін, —
акрамя геральдичнага дрэва.

Сэнбернар у папа з Маларыты
меў вялізарныя габарыты,
бачыў смачныя сны
пра кавалак мясны
і памятаў, дзе калега зарыты.

Патрыётка ад мужа з Драгічына
патрабуе праудзівага вычыну:
"Страшна кінцуць ва ўрад
самаробны снарад —
хочь прыбы да падлогі масынчыну!"

Будайкі камунізму у Трабах
век-вяком мізарнеу прарабах,
у мясцовых "кідал"
выкладаў "Капіталь",
рэшту часу цягаяўся па бабах.

Ісламіст-бээнфавец з Ію
кажа: "З ласкі Аллага адкрыў я
рэлігійны сакрэт:
пуп зямлі — мінарэт,
а навокал — свабодная Крыу!"

Беларусы з памежных Друскенікаў
не ўжываюць ніколі займеннікаў:
бо агульнае "мы" —
верны шлях да турмы,
а "яно" — верны шлях шызафренікаў.

У нарколяга з Мар'інай Горкі
аксыёму, што сыпірт — вельмі горкі,
кожны ведае сын,
асабліва адзін,
што ня ўнік выхаваўчае поркі.

Прыгажуня й распусьніца з Мёраў
паказала каханку свой нораў:
"Я сэкс-бомба, і ты,
хочь і надта круты,
не хадзі да мяне без мінёраў!"

Прыватныя абвесткі

Дапамажце прыгожай паненачцы знайсці сапраўдныя бубен.
Без яго нога не атрымаеца. Надзеіка. Т.: 213-28-22

вітанні

Шаноўны Ніл Гілевіч! Вялікі дзякую за вечарыну ў Чырвоным
касьцеле. Усё было цудоўна. Павал Хадзінскі

Віншум Валянціну Цыранандылыкаўну з 60-гадзьдзем і зычым
здароўем. Родныя ё блізкі

Vinšuim L.Volskaha z 20-hodzovaj publicnaj muzyčnaj dziejaščiū!, bo
mienavita 20 hod tamu prajoši pieršy kancert hurtu "Эскайятар" (polut
"Мроя"). Zdrojou, ščasčia, pōs piešiečia u dalejšaj pracy! Vinšuim! Tak
tymat! Žmicer!

Віншулюлюю любую жоначку Танечку ад сябе і сыночка Ар-
цёмкі з Днём народзінаў. Твой Андрэйка

Віншум 10 лістапада 2001 г. Шарыйку Надзею юласаўну і
Шарэйку Міхала Яўхімавіча з 50-гадзьдзем сумеснага жыцця.
Жадам шчасціца. З Залатым вясельлем, дарагі бацькі.
Дзеци, уніку, праўнук

ідзі

Шаноўнае спадарства! Ніл Гілевіч павінен атрымаць Нобелевскую
премію ў 2002 г. Павал Хадзінскі

"Усе народы, о, Госпада, имя Твой будучы славіць". Пс. 86.
Кожы панядзелак з 19-іх беларускамоўных гарадскіх гарадзішчах

царкве "Благодать". Гурская, 48

Сп. Дзяніс Калтоўіч, перадаходзе у каталіцтва

Вітаў! Звяжыся са мной, калі ласка, тэрмінова. Крысыцна
Шаноўны Кузьменчык! Сёмы паверх без цябе апусціце, а
трынаццаты засумаваў. Шалённы Стракозы

Замест адзнакі факту за зычыненіем "Паміц" ў Менску лепш бы
зрабіў каталёт дамоў XIX ст. Уладзіслаў Жыгалка

Віт! Кіні сваю Рыжую. Даши ліст Мішончыку

казінае малако

Буда стала купляцца казінае малако для малога дзяціці (у Мен-
ску). Т. 227-96-24.

кантакты

Запрашаема дзяртавання маладых людзей, цікавых да пы-
таньняў ракетніцтва і паганска гаветагляду і распрацоўкі
альтэрнатыўнай нацыянальнай ідэалёгіі. 220050, Менск, а/с 342

Шукаю дэзўнік. Сустрака з У.Арловым 09.10.2001. Другі

шэрш, съветніца дзюгі власцы, цёман-шэрш кофта і сладница,
хойтая майка. Сяргей. wnege-you@yandex.ru

Вазыму ў жонкі любую іншаземную мультыміліянерку (у мэтах

запрашаема дзяртавання маладых людзей, цікавых да пы-

Анатоль Клычук

Улюбёнец жанчын з Баравухі
быў гарбаты, рабы, віславухі,
кірпаносы, крывы
і сцэльна сівы
ад сардечных турбот і сівухі.

У "празунутай" школе ў Глыбокі
навучанье было аднабокім:
кантрацепцыя ў ранцах,
бо аб СНІДзе і пранцах
уісім вядома даўно назубок ім.

Два хлапцы да красуні з-пад Шчучына
сібрука прывілі на заручыны.
Успамінала дарма,
хто жаніх, — і з трымы
заручылася. Дочки вы сучыны!

Гумарысты да снайпера зь Лёзна
на ўспамогу зъяўрнуліся сълённа.
Ой, ня ўнікнуць бяды:
той паўсюль і заўжды
падыходзі да жарту сур'ёна!

Віншум Алеся Грыцаўца
з Днём народзінаў. Зычым вялікага
ічасці, моцнага здароўя,
неабымнага кахання.
Слабы з Баранавіч

інвеставаны ў эканоміку Беларусі). Т.: 221-21-81
Цікавы мухычына шукае актыўных сібруя сярод вайскоўцаў щ
міліцянтаў. А/с 78, 220141, Менск

кнігі, музыка

Найду кружэлку ў песьнічам хору "Унія". Пэйдз.: 211-00-00,
ад. 121-127 (Зыміч).

Прадам книгу "Dudka bialaruskaja" 1891 г. выданыя (1-ы зборнік
Ф.Багушэвіча). Стас. 211480, Віцебская вобласць, г.Л.Ушачы,
ад. 4

Шырокі выбар CD і аўдыё ў Гомелі. Штонядзелю да 13.00 у
Пінэрскіх сквэрэў (ня цырку)

Гістарычныя відеофільмы "Глядзятар", "Ісус", "На чорных
лядах" і інш. у Гомелі. Т.: 45-11-51

Беларускія кнігі, аўдыекасці і кампакты можна прыдабаць у
Горадзе на выставе "У Міхельсон". Выстава працуе штодзен
з 17 да 20-й па адрасе: Маркса, 11 (другі паверх). Гэтыя ж матэрыялы мацымі замовілі праз: т. (8-029)
602-98-86 (Андрэй) щ пошто: 230003, Горадня-3, п/с 62.

Першы і другі альбом гурту "Стары Ольса" можна прыдабаць у
прадусара гурту Iraja Mihno, зъяўрнуўшыся на т.: 220-68-74.

Запісы гурту "Стары Ольса" — "Келіх кола", "Bip", іншыя запі-

сы, віда, паштоўкі, значкі. Т.: 220-68-74 (Mihno)

Кнігу на беларускай і ангельскай мовах "Гістарычныя шляхі беларускай наці і дзяржавы", якую выдала Згуртаванне беларускай сівety "Бащаўшчына", можна прыдабаць у краме "Акадэмічна кніга" на праспэкце Скарыны, 72.

CD "Музыкі супраць фашизму і расізму". Гарадзенская БМА

пляяне выдаць з 9-га лістапада (Сусветнага Дня барацьбы з
расізмам) кампакт-дыск "Музыкі супраць фашизму і расізму".

На кампакце маюць бытія беларускі, так і ўсходнейскія гуры,

якія прытымліваюцца антыфашистскім поглядам. Гуры, якія

хочуць узяць удзел у дадзенай кампіліяцыі, просьм звязацца:

Беларус, 230003, Горадня-3, а/с 110, e-mail:
bma_gardnia@utb.by або tigr.yfr@utb.by; т. (00-375-15) 222-34-68 щ маб. (8-029) 602-98-86(Андрэй).

Праца

Даламагу пачаць уласнную справу ў хаде (не распаўсюджвань-
не). Прыбытаць да 200 у.а. Нескладана. Могуць усе. Ад Вас ка-
партра са зв. а/купон б/н: 220089, Менск-89, а/с 122

Тэлефон-канферэнцыя на заснаваныя суполкі падтримкі беларускай імараталёгіі. Т.: 275-52-70 (Генадзь Гавура)

Брыгадзе грузчыкаў-студэнтаў — шчыры дзякую за спа-
раўднасць працу! Вашыя першыя на апошнія кліенты.

альбо Беларускія лімэрыкі-4

Валацуга, прыехаўшы ў Другую
пальбоўніцу ўбачыў старую.
Сыёзы сотняю бруй:
"Дарагая, даруй!"
А каханка ў адказ: "Не дарую!"

Прарасійская гопнік ў Гомелі¹
прэзыдэнта надзвычай багомілі,
лукамол, кадзбэ...
Ды пазналі сібе
у съцёбных вершах — і аж зънерухомелі.

штоваая скрынка

Святлане Р. з Берасця. У Вашым допісе
багата агульнае інфармацыя, якую можна
знайсці ў энцыклапедіях ды гістарычных да-
ведніках. За сухімі біяграфічнымі фактамі на-
бача Езавітаў-чалавека: былі ж у яго па-за
грамадзка-пальтычнай дзеянасцю сям'я, сibры,
любімыя кнігі. Жывілы ща людзі, якія яго ве-
далі, — во каб у іх папытцаца, што памятаюць!

Паўлу С. з Менску. Як для газеты, апавяды-
ваны Ваша крыху заявілікі і праз эта неда-
статковы дынамічна. Гумар распрыяліеца на 15-
ці старонках. Паспрабуйце дапрацаўца.

Змітру П. з Менску. Зъяўляецца ў рэдак-
цию, каб вычытаць Вашу навэлю пасля рэда-
гавання.

Максіму Ш. з Прагі. Калі падсумаваць, Ваша
думка такая: беларускі нацыянальны праект
дэградуе, нацыянальная энзігра згасае, нацыя
стайць на мякіх фізычнага зъянкнення. Такая
ацэнка мае права на існаваньне, хоць яе не на-
зашвіцаўнальны ці артыгнальны. Але каб гэта
было надрукавана, выкладзіце яе належ-
ным чынам, на пэўным жанры — артыкулу, эсэ,
ліста ў рэдакцыю, памямы. У форме водгуку на
другасныя творы — не прачытаеца. Гэта як
сівьвердзіць неіснаванье Бога ў форме водгуку.

Паўлу В. з Берасця. Выпускаць газету ка-
ляровою немагчыма з грашоўнікі. Но я ня толькі друк падаражзе, але і для вёрсткі газэты
пратрэбныя лепшыя кампутары, прынтар і скан-
эр, бязь іх прыложкіх колеру ё не дасягнуть.

Няма ё дастатковага архіву каліяровых фатады-
мікай. Суцесць іншым: з Новага году газета
будзе выходзіць не на 12, а на 16 старонках

штотыднёва. Падпісваецца на газету, а таксама
падпісваецца суседнія бібліятэкі, школы, заво-
ды, больніцы, і ў газеты хутчэй стане грошай на
каляровы друк.

Арцёму В. з Менску. Малюнак Ваш гэцкі
самы злосны, як і папярэдні. Апроч таго, ён да-
волі павярхону — як па задуме, так і па